

INFORMATOR NSPRV

BESPLATAN
PRIMERAK

NSPRV je kolektivni član i osnivač Sindikata radnika u prosveti Srbije (Srps)

sindiso@sbb.rs
www.nsprv.org

NEZAVISNI SINDIKAT PROSVETNIH RADNIKA VOJVODINE • GODINA 3 • DECEMBAR 2009 • BROJ 31

РАЗВОДИ (НЕ) ЧУВАЈУ РАДНА МЕСТА!

Ко има статус заштићеног радника, а ко је самохрани родитељ?

Дамоклов мач губитка радних места и даље виси над главама запослених у јавним службама и прети великом броју запослених у образовању, пошто је намера Владе и ресорног Министарства да број извршилаца доведе на стабилан и дугорочно одржив број (!) Међутим, чак и кад Влада козметички врши рационализацију, број отпуштених наставника ствара велик проблем и њима, а и синдика-

тима чији су они чланови. Посебним колективним уговором за послане у основним и средњим школама и домовима ученика, ОКУ и законима су утврђене категорије запослених који су у положају тзв. заштићених радника и којима не може бити отказан Уговор о раду, нити му престати радни однос, чак ни онда када нема ни један час.

(Насиџавак на сџр. 5)

ИСПИТИ ЗА ЛИЦЕНЦЕ У ЗАСТОЈУ

Због спорости администрације запослени не сноси санкције, али опрез

Покрајински секретар за образовање проф. др Золтан Јегеш првог децембра је, у холу Извршног већа АП Војводине, свечано уручио уверења о положеном стручном испиту секретарима запосленим у 169 установа образовања у Војводини. Свечаности су присуствовали и чланови Комисије за полагање стручног испита. Професор Јегеш је изразио задовољство што је напосок окончана процедура добијања уверења, рекавши да очекује да ће она ускоро бити убрзана и најавио је и да ће се стручни испити за наставнике полагати већ у јануару и по новом правилнику, за који је у министарству просвете најављено да ће бити донет у децембру. Јегеш је подсетио је да је убрзање процедуре полагања испита за лиценцу наставника неопходно јер је у Војводини поднето преко 2.300 захтева, од чега је 400 захтева професора енглеског језика. „Сврха ових уверења јесте подржавање и поштовање закона у области образовања, чиме се оно

подиже на виши ниво“, казао је проф. др Золтан Јегеш.

Усвајањем Закона о основама система образовања и васпитања полагање испита за лиценцу наставника, васпитача и стручних сарадника (чл. 123), као и полагање испита за лиценцу за директора (чл. 59) поверено је аутономној покрајини (чл. 166). За разлику од ранијег решења, за које морамо рећи да и није (про) функционисало, а нарочито кад се ради о лиценци за директора, очекивали смо да ће ново решење бити ефикасније, поготово што су те надлежности пренете на Покрајински секретаријат за образовање.

(Насиџавак на сџр. 5)

СТУДЕНТИ ВАЖНИ ЗА РАЗВОЈ ДРУШТВА

Министар просвете Жарко Обрадовић позвао је, на Међународни дан студената, све академце у Србији да помогну у решавању актуелних проблема у високом образовању. „Држава ће са своје стране обезбедити нормативне и материјалне услове да наше високо образовање постане исто, слично или боље него у европским државама“, рекао је Обрадовић. Честитајући студентима њихов дан, министар просвете је на свечаности на београдском Технолошко-металуршком факултету подсетио на важност ове популације у свим друштвеним токовима, пре свега за будући развој друштва.

(Насиџавак на сџр. 9)

„ОРИГИНАЛНА“ ОДБРАНА У АФЕРИ „ИНДЕКС“

У наставку суђења оптуженима за корупцију на Правном факултету у Крагујевцу, у афери названој „Индекс“, оптужена бивша студенткиња Валентина Барјактаревић изјавила је да је исказ у истрази потписала под претњом полиције. „У мом наводном признању тачни су само моји лични подаци. Инспектори су ми показали особу жуту као лимун и рекли ми да ћу и ја бити таква ако не будем теретила професоре. Запретили су и да ће мој супруг, полицајац интервентне јединице, изгубити посао. Потписала бих и да су рекли да сам неког убила“, рекла је Валентина Барјактаревић,

која је оптужена да је професору Миодрагу Мишовићу, као посреднику, дала око 2.000 евра, више парфема и алкохолних пића да би их он дао колегама код којих је, без полагања осам испита, добила позитивне оцене и стекла диплому првог степена. Оптужена је рекла да је на питање инспектора ко ју је повео с Мишовићем одговорила да је то био Цаки, пријатељ њеног супруга, и објаснила да је Цаки пас и да није могла да се сети никог другог, а инспектори су прихватили такав њен одговор.

(Насиџавак на сџр. 9)

ЗА ЧИСТИЈЕ И ЗЕЛЕНИЈЕ ШКОЛЕ

Покрајински секретар за заштиту животне средине и одрживи развој др Слободан Пузовић и покрајински секретар за образовање проф. др Золтан Јегеш, потписали су Протокол о сарадњи, на основу којег ће се реализовати програм „За чистије и зеленије школе у Војводини“ током школске 2009/2010. године. Школе које се укључе у Програм, између осталог, направити ће план активности за период децембар 2009. - 15. мај 2010. године, који ће обухватити и одржавање креативних радионица, организовање еко патрола, вођење еколошких свесака, уређивање еко кутка, издавање еко новина. Такође ће организовати конкурсе за ликовне и литерарне радове, као и израду софтвера на тему заштите животне средине. Најбољи радови биће награђени пригодним поклоницама, а биће организована и изложба у холу ИВ Војводине.

(Насиџавак на сџр. 9)

У овом броју можете још читати:

ЈОВАН САВИЋ – ИВАН ЈУГОВИЋ	стр. 2
КОЛИКО ВРЕДИ РАД ПРЕДСЕДНИКА СИНДИКАТА	стр. 3
ЈАВНА РАСПРАВА О КОМПЕТЕНЦИЈАМА НАСТАВНИКА	стр. 4
РАЗВОДИ (НЕ) ЧУВАЈУ РАДНА МЕСТА	стр. 5
ЗАШТО МИ НИСМО ШТРАЈКОВАЛИ	стр. 6
БУЈАЊЕ УНИВЕРЗИТЕТСКЕ МАФИЈЕ	стр. 7
ПОСТОЈИ (ЈИ) СТАТИСТИЧКА МАФИЈА?	стр. 8
МЕЂУНАРОДНИ ДАН СТУДЕНАТА	стр. 9
ПРАВНИЦИ ОДГОВАРАЈУ	стр. 11
УЧЕНИЦИ МОГУ ДА КУПУЈУ ОЦЕНЕ	стр. 12
УЧЕСТАЛА ОПИЈАЊА ШКОЛАРАЦА	стр. 12

JOVAN SAVIĆ – IVAN JUGOVIĆ (I)

Milan Stepanović

Poreklo, mladost i školovanje

Somborac Jovan Savić, poznatiji u srpskoj istoriji pod pseudonimom Ivan Jugović, među najznamenitijim je, najumnijim i najobrazovanijim Srbima s početka XIX veka. Ostavio je vidljiv trag u istoriji srpske politike i prosvete svog doba. Rođen je 1772. godine u Somboru, gde je njegov otac, somborski pravoslavni sveštenik Gavriilo Savić, službovao u Svetopretečinoj ili Maloj pravoslavnoj crkvi. Staro nasledno prezime očeve porodice bilo je Jugović (što ukazuje na njeno verovatno poreklo iz okoline Nevesinja u istočnoj Hercegovini), a Jovanov otac prezime Savić nosio je kao patronim po svom ocu Savi.

Osnovnu školu (a Nikola Vukićević i dr Strahinja Kostić veruju i tečaj za učitelje Avrama Mrzovića u somborskoj Normi), kao i Gramatikalnu školu Jovan Savić je završio u Somboru. Gimnaziju je pohađao u Segedinu, a pravo je studirao na četvorogodišnjoj Kraljevskoj akademiji u Pešti. Nakon završetka studija dobio je 30. avgusta 1797. g. preporuku svog profesora javnog prava i dekana Pravnog fakulteta, nekadašnjeg jezuita, Emerika Kelemena za mitropolita Stratimirovića u Karlovcima, u kojoj ga dekan preporučuje kao vrednog mladića i dobrog pravnika.

Profesura u Sremskim Karlovcima i sukob sa mitropolitom Stratimirovićem

Od 1. februara 1798. do 1. marta 1802. g. Savić je bio profesor u Karlovačkoj gimnaziji, ispočetka u pripremnom razredu, a početkom školske 1798/99. g. postavljen je za profesora I gramatikalnog razreda. Kada je 1802. g. ostavio posao u gimnaziji i odlučio da pređe za sekretara na dvoru episkopa Josifa Jovanovića Šakabente u Vršcu, Jovan Savić je dobio najtopliju preporuku mitropolita Stratimirovića za svoj dotadašnji odličan i savestan rad, u kojoj je rečeno da je kao gramatikalni profesor *potpuno hvale vredan, umešan i vešt (Omni laudabile cum Solertia, et dexteritate)*.

Ova preporuka nije u skladu sa kasnijim tvrdnjama da je Jovan Savić iz Karlovaca otišao zbog sukoba sa mitropolitom, o kojem pišu Vuk Karadžić, Pavle Jovanović i Nikola Vukićević. Činjenica je da je Savić, odmah nakon završenih prava, želeo da se zamonaši (to je bio najbrži put da obrazovan mladić uđe u crkvenu jerarhiju, sa mogućnošću daljeg napredovanja, sve do vladličanskog ili mitropolitskog čina), ali da do 1802. g. nije bio primljen u monaški čin. Kada piše o Saviću, Vuk prilično profano navodi da je za vreme službe u karlovačkoj Gimnaziji *mitropolit Stratimirović omrzao nanj što je bio vrlo lijep čovjek i žene su ga rado imale, te ga istjera iz službe i iz Karlovaca...* Unuk Savićevog brata Mojseja, Pavle Jovanović, piše kako je Jovan pao u nemilost kod Stratimirovića i ne pokaluderi se, nego ostavi profesuru... Nasuprot Vuku, slično Pavlu Jovanoviću, i somborski pedagog i zavičajni povjesničar Nikola Vukićević kazuje da je Jugović iz Karlovaca otišao kao uvredjen ljubimac mitropolitov zbog toga što je njegov vršnjak Jovan Putnik, koga je mitropolit, kao i Jugovića, spremao za monaški čin, zamonašen pre njega. Odlazak je, piše Vukićević, bio nagao, uz svadu i neprijatne reči koje je Jugović uputio svom zaštitniku. Pisanih tragova o tadašnjem sukobu Jovana Savića sa mitropolitom nema, a topla preporuka Stratimirovićeva pisana je u potpuno suprotnom tonu.

Da je sukoba ipak bilo, svedoči jedno naknadno napisano, opširno i veoma oštro pismo, na deset velikih stranica, koje je dve godine nakon odlaska iz Karlovaca, 21. maja 1804. godine, Jovan Savić iz Vršca poslao Stratimiroviću. U pismu se žali na nepravdu koju mu je, zbog nestupanja u monaški čin, svojevremeno naneo mitropolit, verujući u klevete zavidnika i zlobnika, zbog kojih je bio lišen njegove milosti i pokroviteljstva, te, kako piše, *otgnan bih u Veršac*, gde je već dve godine u episkopatu, ali gde se izdržava o trošku svoje braće. Savićevo pismo je ubedljivo u dokazima koje iznosi u svoju odbranu, a na mahove je i veoma drsko (piše da ne traži izvinjenje mitropolitovo, već da želi da on, kao častan i dostojan čovek, prepozna njegovu nevinost u celom slučaju). Na kraju, Savić traži da, shodno svojim duhovnim sposobnostima, ali i *juridičeskom, političeskom i ekonomičeskom* znanju, kao i obećanju koje je dobio od mitropolita pre skoro osam godina, bude zamonašen i imenovan za arhimandrita nekog od manastira ili da bude vraćen u Karlovce, u školu ili na mitropolitski dvor, ne ustežući se da napiše da *žalostno bi voistinu bilo... pred narodom stidno, a pred Bogom grešno* ukoliko mitropolit tako ne bi učinio. Ovo pismo je, svojom otvorenosti i pomanjkanjem ubičajenog podaničkog strahopočitivanja i poniznosti, očito, uzrujalo Stratimirovića, pa u svom odgovoru (koji je 6. juna iste godine sâm pisao, na četiri stranice, i sa dosta isprav-

ki) zamera Saviću da *strasti vašja ni u toliko uderžati nemogaste, u koliko je blagoprstojnaja učtivost i pravda ot Vas iziskala*. Mitropolit objašnjava zbog čega ne može da ga primi u monaški čin, pominjući i *nasilstveno otvrešanje* [odbacivanje, odricanje] od čina *monašeskago*, svedoči da je od te namere Savić *blagovoljno* odstupio i upozorava ga kako *vi protiv javni istina glagolete*. O imenovanju Savićevom za arhimandrita, preskakanjem nekoliko monaških činova, nije bilo moguće ni misliti jer bi to bio predsedan u celoj *česariji*, što mitropolit ne može i ne želi da učini, a poručuje mu i da sa *nravo Vašega ustrojenija v činu monašeskom i vo vsakom dostojanstvu svešteničeskom... ne bi mogli biti*. Savićevo pismo i Stratimirovićev odgovor svakako su potvrda suštine tvrdnji očito dobro obavешtenog Nikole Vukićevića, ali i Vukova tvrdnja, možda, ukazuje kakva je kleveta protiv Jugovića bila izrečena mitropolitu. Činjenica da Jovan Savić piše mitropolitu bez poniznosti, a da mu mitropolit, mada ljutito, ali vrlo brzo odgovara, mimo ubičajen način da odgovor (ukoliko nije reč samo o nacrtu pisma) piše neki od mitropolitovih pisara, verovatno ukazuje na njihov ranije blizak odnos, kao i na postojanje razloga zbog kojih su izbegnuta suvišna lica u ovoj prepisci.

Inteligentan i široko obrazovan, Jovan Savić je govorio latinski, nemački, francuski, italijanski, ruski i mađarski jezik, a sačuvana pisma, koja je pisao na slavenoserbskom ili latinskom, govore o njegovoj izrazitoj pismenosti, visokom stilu i obrazovanju.

Prelazak u ustaničku Srbiju

Nakon odlaska iz Vršca (zbog liberalnog načina razmišljanja, usled koga je navukao na sebe zavist sveštenstva i čak bio izložen progonu, kako navodi Josif Bentler u svom obaveštajnom izveštaju Karlu Leopoldu Kovaču iz 1810. godine), Jovan Savić je neko vreme živeo u Zemunu. Krajem 1805. godine među prvima je od prečanskih Srba prešao u ustaničku Srbiju, u Smederevo (*u opakliji*, kako navodi u svojim Memoarima prota Matija Nenadović), gde je uzeo pseudonim Ivan Jugović, kojim je u istoriji ostao poznatiji nego ličnim imenom i prezimenom. Prvo je bio pisar, a tokom 1806. g. i nadglednik školske nastave (te godine je dva puta napuštao Srbiju i odlazio u Peštu na lečenje očiju). Od 1807. godine, nakon smrti Bože Grujovića, Jugović je postavljen za prvog sekretara Karadorđeve vlade (*Praviteljstvujuščeg sovjeta serbskog*) u Smederevu, a nešto kasnije iste godine u Beogradu.

Kada su avgusta 1807. g. Rusi potpisali primirje sa Turcima, kojim Srbija nije bila obuhvaćena, Karadorđe i Sovjet poslali su Jugovića u diplomatsku misiju u Vlašku (glavnokomandujućem ruske Moldavske armije Kazimiru Ivanoviču Mejendorfu), a ako se pokaže nužnim, ovlastili su ga da ode i u sam Peterburg i da pred imperatorskim prestolom zamoli da se sklopljeno primirje proširi i na Srbe (do cara mu, naravno, nije bilo dozvoljeno, pa se Jugović, nakon dva meseca boravka u Vlaškoj, vratio u Srbiju). U Vlaškoj je Jugović zatekao nešto ranije poslatog Jeremiju Gagića iz Zemuna (kasnije dugogodišnjeg ruskog konzula u Dubrovniku, s kojim se Njegoš dugo i opširno dopisivao). Pouzdan istoričar Prvog srpskog ustanka Lazar Arsenijević Batalaka piše da je Jugović *kao svestrano izobraženi muž, a ponašajući se po svojemaljskom običaju, Gagića u svoj zasenak bacio*, zbog čega se ovaj uvredio i s Jugovićem posvadao. Čim se vratio u Srbiju, Gagić je ruskom izaslaniku u Srbiju Grku Konstantinu Rodofinikinu (rodod sa Rodosa) ocrnio Jugovića.

Zbog nepomirljive politike prema Turcima i nepristanjanja na bezuslovnu poslušnost prema Rusima, Karadorđa, vojvodu Mladena Milovanovića i posebno Ivana Jugovića klevetao je ruskom izaslaniku Rodofinikinu i njegov suнародnik, neomiljen beogradski mitropolit Grk Leontije. Rodofinikin je, pišu istoričari srpskog ustanka, najviše zazirao upravo od Jugovića. On mu je, zbog zdravog rasuđivanja i učenosti, te zbog nemogućnosti da njime manipuliše, bio kost u grlu i zato ga je neprestano progonio, držeći ga za *navišu preponu svojim despotičeskim ponašanjima u Srbiji*. Po povratku iz Vlaške Jugovića je (krajem decembra, oko Božića 1807. godine), na osnovu intriga Rodofinikina preko kapetana Petra Čardaklije, *iskreno predanog Rusiji*, Karadorđe isključio iz Sovjeta i državne službe.

U sledećem broju: Osnivanje beogradske Velike škole Ivan Jugović i Vuk Karadžić

Ovaj tekst sažetak je monografije Milana Stepanovića „Jovan Savić – Ivan Jugović“, objavljene u izdanju Pedagoškog Fakulteta u Somboru, 2008. godine, povodom dva veka od osnivanja Velike škole u Beogradu i 230 godina obrazovanja učitelja u Srba.

КОЛИКО ВРЕДИ РАД ПРЕДСЕДНИКА СИНДИКАТА У ШКОЛИ

Коментар СрпС на одговор СОС Уставном суду, а у вези са Иницијативом СрпС за оцену уставности чл. 55 ПКУ

Синдикат радника у просвети Србије (СрпС) поднео је 12.02.2009. год. Иницијативу за оцењивање уставности и законитости одредбе члана 55. ПКУ за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник РС“ бр. 12 од 13.02.2009. године). Након тога, због нерешавања по овом Захтеву, Синдикат је поднео и две ургенције у вези ове Иницијативе, и то 21.05.2009.г. и 16.09.2009. године. Нелужбено смо из гласила Синдиката образовања Србије („Синдикално перо“ бр. 89 од 04. новембра 2009.г.) сазнали да је Синдикат образовања Србије (СОС) одговорио Уставном суду текстом: „Иницијатива без основа“, коју је потписао правник овог синдиката – Јован Јерковић. Како претпостављамо да је исти текст уједно и садржина одговора који је овај синдикат, као потписник спорног ПКУ доставио Уставном суду, сматрамо да је потребно да прокоментаришемо тај допис, пошто сматрамо да он не појашњава, већ уноси додатну забуну и конфузију у тумачење спорног члана 55. ПКУ. Напомињемо да је у име СрпС генерални секретар овог синдиката проф. Хаџи Здравко М. Ковач упутно 09. 11. 2009. године допис Уставном суду.

СОС овим дописом утврђује да право других синдиката који нису потписници колективног уговора није повређено, јер они то право могу остварити непосредном применом Закона о раду, а не и Колективног уговора. Управо ради тога ПКУ је дискриминаторски, јер, по тумачењу СОС-а, осигурава право само председницима синдикалних организација, односно синдикалних организацијама потписника Колективног уговора, пренебрегавајући чињеницу да се то право изводи из репрезентативности у школи/установи, односно да се из (наводне) репрезентативности на националном/гранском нивоу, не може изводити репрезентативност у школи/установи и да је, управо, у тој чињеници дискриминација, јер синдикат који је репрезентативан на националном нивоу не мора нужно бити репрезентативан и у некој од школа/установа. Шта више, то је и уобичајено, јер је синдикално организовано мање од половине запослених у школама, а и репрезентативност потписника спорног Колективног уговора је веома упитна. Наиме, репрезентативност сва три потписника колективног уговора истекла је у 2008. (за СОС и ГСПРС „Независност“ – 12.09.2008.г.) а 19.01.2009.г. за УСПРС. Иако је наш синдикат (СрпС) у више наврата о свему обавештавао и Министарство рада и ресорно министарство просвете, председника државе и премијера, а недавно и све релевантне међународне организације и институције које се баве стањем социјалног дијалога у региону. Поред свега тога, јер то очигледно није било довољно, СрпС је и службено крајем августа ове године поднео преко Одбора за утврђивање репрезентативности Захтев за утврђивање губитка репрезентативности ова три синдиката, јер се у јавности манипулисало да је та

чињеница непозната Одбору и/или министарствима. Одбор за утврђивање репрезентативности не само да није поступио, до сада, по захтеву овог Синдиката, већ и даље кочи поступак утврђивања репрезентативности СрпС-а (који је Захтев поднео још у марту 2009. године) као и још најмање 38 синдикалних организација и одбора.

Нашем синдикату је добро познато да се спорно право на увећање месечне плате од 12% председнику синдикалне организације мора признати свим репрезентативним синдикатима у школи/установи. У супротности то је класичан облик дискриминације, а најгоре од свега је што се кроз правничку недоследност ово право утврђује потписницима који у тренутку потписивања ПКУ и његовог ступања на снагу (јануар-фебруар 2009.) и нису били репрезентативни, из напред наведеног. Посебно је спорно тумачење СОС-а да је накнада у висини 12% увећане месечне плате еквивалентна фонду плаћених часова за представника синдиката утврђених Законом о раду у члану 211.

Наиме, тај члан предвиђа 40 плаћених часова рада месечно ако синдикат има најмање 200 чланова. Међутим, како су школе у Србији у просеку са око 50-ак запослених, а обзиром да Закон у том случају утврђује сразмерно мање часова, јасно је да, уз чињеницу да сви запослени и нису синдикално организовани, фонд припадајућих часова за бављење синдикатом је мањи и од 10 часова, колико би био да су свих 50 запослених у чланству синдиката. Пошто у чланству, у правилу, није ни половина од тога, за свој посао председник синдиката би добио између 3% и 5,7% плаћених часова у делу норме, а никако 12% увећане зараде, колико по тумачењу „репрезентативних“ синдиката припада (али само) потписницима ПКУ. То другим речима значи да „председнику синдикалне организације која припада синдикату, потписнику овог Уговора, у коју је уклањено више од 50% запослених за обављање његове функције“, послодавац је дужан да, „исплаћује увећану месечну плату у висини од 12%“, док би председници репрезентативних синдиката у школама који нису у чланству потписника добијали недефинисан део зараде кроз остале послове који не улазе у редовне послове наставника и у најбољем случају умањење тих обавеза за око 5,7% или мање, а председници синдиката потписника увећану зараду за 12%, без обзира на то што имају исти број чланова.

Проф Хаџи Здравко М. Ковач,
генерални секретар СрпС

ТЕШКО И ДО МИНИМАЛЦА ЗА ТЕТКИЦЕ

МИНИСТАРСТВО РАДА И СОЦИЈАЛНЕ ПОЛИТИКЕ
Инспекторат за рад

- Н/р г-дину Радовану Ристановићу, директору

Поштовани,

Независни синдикат просветних радника Војводине (НС-ПРВ) је колективни члан и оснивач Синдиката радника у просвети Србије (СрпС). Овај синдикат је покренуо иницијативу према надлежним министарствима просвете и финансија, као и према Влади Републике Србије, да се делу запослених у просвети исплаћује минимална зарада утврђена Законом и Одлуком Социјално-економског савета о висини минималне зараде. Наиме, уочено је да великом броју запослених у образовању Министарство финансија, тј. Управа за трезор не исплаћује загарантовани минималац од 87,00 динара по часу.

Након Одлуке органа синдиката обављен је и низ контаката у оба министарства, као и у Министарству рада, где смо наишли на разумевање од стране државног секретара г-ђе Снежане Лакичевић Стојачић и помоћника министра Радмиле Букумирић Катић. Висок степен сагласности постигли смо и у Министарству просвете, док је помоћник министра био г-дин Миланко Перишић. Након свих ових активности, Влада Републике Србије је 20. августа донела Закључак којим прихвата иницијативу нашег синдиката и на основу Информације о исплатама минималних зарада и накнада зарада запосленима у основном и средњем образовању, коју је саставило Министарство финансија, наложила Управи за трезор да се убудуће исплаћује гарантована минимална зарада за категорију запослених за које то није чињено у периоду од јануара 2009. па надаље.

Нажалост, остало је дуговање за око 16.000 запослених, међу којима је највише спремачница за разлику износа до гарантоване минималне зараде у месецима јануар - па до одласка на годишњи одмор (део јуна и део јула). Желећи предупредити бесмислене и многобројне спорове са потпуно јасним исходом,

а олакшати и Министарству финансија исплату неисплаћеног дела минималца, наш синдикат обратио се одељењима Инспекције у Зрењанину и Сомбору из разлога што је највећи део чланства нашег синдиката у Војводини управо у школским управама Зрењанин и Сомбор. У првом случају (Зрењанин) Инспекција је поступила на један, а у другом (Сомбор) на други начин. Иако имамо разумевања и за поступак Инспекције у Зрењанину, и у Сомбору, овим путем покушавамо да од Вас затражимо помоћ како би избегли масовност синдикалних спорова, која ће, сасвим сигурно, уследити и наравно беспотребне трошкове за право запосленог које је неспорно и по налазу једне и друге инспекције, као и по допису помоћника

министра Радмиле Букумирић Катић, који Вам је 14.07.2009.г. достављен.

Сматрамо да би Ваш разговор са Одељењем Инспекције рада за Западнo-бачки округ допринео и да би у том случају Инспекција по Вашем налогу поступила као и у Зрењанину и наложила школама да се оштећеним запосленима исплати разлика до гарантованог минималца у периоду јануар-јун 2009.г., као и елиминисе потреба за покретањем судских спорова, ангажовања вештака и, наравно, блокада рада Инспекције рада и синдиката због бављења послом који је – ем масован, ем апсурдан.

Уколико сматрате за потребно, остајемо отворени за састанак са Вама, на коме би изложили проблем и потражили решење. О времену и месту састанка можете нас обавестити на телефоне Синдиката наведене на меморандуму.

О овом допису обавестићемо и помоћника министра рада г-ђу Радмилу Букумирић Катић, државног секретара г-ђу Снежану Лакичевић Стојачић, а по потреби и министра рада и социјалне политике г-дина Расима Љајића.

У очекивању Ваше помоћи, срдачан синдикални поздрав!

Београд, 16.11.2009.год.

проф Хаџи Здравко М. Ковач,
генерални секретар НСПРВ и СрпС

PREKINUTI JAVNU RASPRAVU O KOMPETENCIJAMA NASTAVNIKA

Zavod za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja je još 05.09.2007. godine od naručioca - Nacionalnog prosvetnog saveta dobio zahtev da izradi Standarde znanja, veština i sposobnosti nastavnika u skladu sa Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja. U međuvremenu je izmenjen i sam Zakon, a izvršilac, Zavod, je izradio (pred)Nacrt Standarda znanja, veština i vrednosnih stavova (kompetencija) za profesiju nastavnika. Ovaj Nacrt distribuiran je nedavno putem školskih uprava svim školama, odnosno rukovodiocima stručnih veća u školama, sa zahtevom da formiraju predloge za izmenu i dopunu teksta Standarda. Nakon toga, te predloge će da objedini nastavničko veće svake škole i to potvrdi natpolovičnom većinom prisutnih članova Nastavnčkog veća. Istim dopisom – preporukom, je predviđeno da svaka škola izabere po jednog predstavnika škole za dalji tok javne rasprave, a da se taj posao okonča do 07.12. ove godine, kada bi trebala i da otpočne javna rasprava.

Iako zatečeni ubrzanim rokovima, a nakon dvogodišnjeg posla oko izrade Standarda za kompetencije nastavnika, ali i zbog ozbiljnih i suštinskih zamerki na dokument, članovi Nacionalnog prosvetnog saveta su zatražili da se debata oko donošenja Standarda znanja, veština i vrednosnih stavova za profesiju nastavnika stopira, te da se formira nov ekspetski tim za procenu kvaliteta teksta, te da se on popravi ukoliko je to moguće, ili da se uradi nov. U suprotnom, Savet će odbiti dokument iako ga je on i naručio.

Sindikata radnika u prosveti Srbije podržava ovaj stav, jer je stručna javnost bila zaobidena u postupku formiranja (pred)nacrt koji je trenutno u javnoj raspravi po školama, zbog roka koji je prekratak (mesec dana), da bi se nastavnici upoznali i dali konstruktivne primedbe i predloge, kao i da bi se sastale komisije sindikata koje se bave ovim problemom, a pogotovo iz razloga što sastav komisije

Zavoda za unapređenje obrazovanja i vaspitanja koji je obavio posao nije onakav kakav bi trebao biti kad se radi o donošenju uskospecijalističkih kriterijuma za profesiju nastavnika. Naime, zabeleženo je da se u komisiji nalaze: i inženjeri, i lekari, i drugi, čije su kompetencije u delatnosti pedagogije, psihologije i pedagoških istraživanja, najblaže rečeno, upitne!

Da li je zbog nedostatka stručnosti, ili iz nekih drugih razloga, nastali tekst, ipak, samo kompilacija, ili, kako naš narod rekao-proizvod „Resavske škole“, odnosno, bukvalno rečeno – tekst nastao prepisivanjem iz nekih drugih obrazovnih i vrednosnih sistema za koje je upitno da li su primenjivi na srpski obrazovni prostor i na srpskog nastavnika. Stoga Srps predlaže da se posao vrati na teren struke, te da se stručnjaci Zavoda obrate Institutu za pedagogiju, Institutu za pedagoška istraživanja i Institutu za psihologiju, jer tamo postoji velik broj stručnjaka, koji se upravo bave ovim problemom, i sasvim sigurno bi proizvod takvog rada bio mnogo bolji dokument i utvrđeni bolji standardi, odnosno alati za ocenjivanje znanja, veština i vrednosnih stavova (kompetencija) nastavnika. Zavod je ovim nedovršenim poslom samo pokazao da unutar samog Zavoda ipak nedostaje jedan broj visokostručnih ljudi, a da li je u pitanju nešto drugo, videće se, u svakom slučaju, uskoro.

Konačnu reč ima Ministarstvo prosvete, a očekuje se, naravno, i da svoj sud daju i sindikati, jer će se loši kriterijumi, po kojima će se vrednovati rad nastavnika, manifestovati i po njihov radno-pravni status i po njihov materijalni položaj.

prof. Hadži Zdravko M. Kovač
generalni sekretar Srps

BOLJI DANI ZA SOCIJALNI DIJALOG U APV?

Da li će i kad će Srbija biti decentralizovana i demokratska zemlja regija, pokazuje dolazeće vreme, ali jedno je ipak izvesno – srpski Parlament je svojom odlukom od 30.11.2000.g. da prihvati Zakon o prenosu nadležnosti Pokrajini i usvajanjem Statuta Vojvodine, učinio prvi korak u racionalniju unutrašnju organizaciju Srbije. Uz dosad poverene i izvorne poslove Pokrajine, AP Vojvodina je dobila i nove 153 nadležnosti svrstane u 20 grupa nadležnosti, i to u oblastima: prosvete, kulture, zdravstva, poljoprivrede, vodoprivrede, šumarstva, lova i ribolova, turizma, ugostiteljstva, banja i lečilišta, industrije, zaštite životne sredine...

Većinskim glasanjem Narodne Skupštine Republike Srbije okončano je jednogodišnje naklapanje oko teksta Zakona i Statuta i celishodnosti donošenja ovih akata, pošto je opozicija imala dijametralno suprotan stav o potrebi donošenja ovih akata i pogleda na buduće uređenje Srbije. Naravno da ni ova priča nije do kraja gotova, jer je neophodno doneti i dva nova zakona da bi Pokrajina mogla u punoći funkcionisati: Zakon o finansiranju i Zakon o imovini. Kako je učinjen prvi i najteži korak, očekujemo da će Skupština i ovo učiniti na zadovoljavajući način i mnogo brže nego što je bilo u slučaju donošenja Statuta i Zakona o nadležnosti.

I svet rada, a naročito sindikati, imaju velika očekivanja od ovih dokumenata, jer se država pokazala neefikasnom i nemoćnom da razvija i unapređuje socijalni dijalog, kao što se i pokazala pristrasnom kada su u pitanju relevantni učesnici socijalnog dijaloga i oni koji participiraju, ili bi trebali da participiraju, u tripartitnim telima i socijalno-ekonomskim savetima. Krunski dokaz je upravo opstrukcija postupka utvrđivanja reprezentativnosti sindikata i udruženja poslodavaca od strane tripartitnog

Odbora za utvrđivanje reprezentativnosti, koji se nametnuo iznad ministra, a koji takođe nije pokazao neutralnost, već vrlo izraženu pristrasnost kad je u pitanju legitimitet učesnika SES-a i podela dela odgovornosti u upravljanju u fondovima na nacionalnom, ali i nižim nivoima. Manipulacije brojem zaposlenih, nezaposlenih, siromašnih, penzionera..., ukazuju da država nema jasnu viziju strategija ovih sektora, već da pokušava obmanuti međunarodnu javnost da ima nameru da to učini, a da opet sve ostane po starom.

Vrlo lako moglo bi se desiti da reprezentativnost NSPRV bude prva i jedina koju će utvrditi ministar Rasim Ljajić, jer će ubuduće APV preko svojih organa starati se o realizaciji sistema politika u oblasti radnih odnosa na teritoriji Pokrajine, sprovesti socijalni dijalog i vršiti upis u Registar sindikata i poslodavaca za grane, grupe i podgrupe delatnosti na teritoriji Vojvodine. Pokrajina bi ubuduće trebala da bude ona koja će utvrditi reprezentativnost sindikata i udruženja poslodavaca, kao i obavljati registracije posebnih kolektivnih ugovora za teritoriju AP Vojvodine i teritorijalnih kolektivnih ugovora zaključenih na nivou lokalnih samouprava ili kolektivnih ugovora kod poslodavca čije je sedište na teritoriji Pokrajine. Kako je i dosada Pokrajina prednjačila, u odnosu na drugi deo Republike, u socijalnom dijalogu, očekujemo da će, prenetim i poverenim nadležnostima, socijalni dijalog i učešće sindikata koji su bili blokirani od ministra i Odbora za utvrđivanje reprezentativnosti, ubuduće biti izbegnuto, bar na teritoriji Vojvodine.

prof. Hadži Zdravko M. Kovač
generalni sekretar NSPRV

RASPUŠTEN ODBOR ZA UTVRĐIVANJE REPREZENTATIVNOSTI

SSSS izašao iz Socijalno-ekonomskog saveta Srbije

Ministar Rasim Ljajić je ispunio obećanje koje je ranije izneo u javnost i 11. novembra raspustio Odbor za utvrđivanje reprezentativnosti sindikata i udruženja poslodavaca. Ministarstvo rada i socijalne politike je formirao radno telo od zaposlenih u ministarstvu koje će, ubuduće, ministru pripremati predloge za utvrđivanje reprezentativnosti i proveravati da li su sindikalne organizacije ispunile uslov utvrđen Zakonom o radu za dobijanje Rešenja o reprezentativnosti ili odlučivati po zahtevima za gubitak reprezentativnosti za one sindikate koji su to pravo imali, ali su ga u međuvremenu izgubili.

Prethodno je Ljubisav Orbović predsednik Veća SSSS obavestio javnost da ovaj sindikat istupa iz rada republičkog Socijalno-ekonomskog saveta. Veće SSSS se takođe zalaže da se utvrdi ko je ko na sindikalnoj sceni, odnosno da se utvrdi reprezentativnost svih učesnika u SES-u. Odluku koju je saopštio g-din Orbović ranije je donelo Veće SSSS zbog opravdanih sumnji da najmanje dva učesnika u SES-u: UGS „Nezavisnost“ i Udruženje poslodavaca Srbije, više nisu reprezentativni.

Kako je na redu novo utvrđivanje stvarnog stanja na sindikalnoj sceni, naš Sindikat, koji se upravo zalagao za to, će zajedno sa Udruženim radničkim sindikatima Srbije i svim drugim sindikatima koji u ovom trenutku nisu učestvovali u institucionalnom socijalnom dijalogu (u SES-u ili tripartitnim telima), pokrenuti inicijativu da se svi alternativni sindikati van SSSS i UGS „Nezavisnost“ objedine i da potvrde reprezentativnost na nacionalnom nivou, u skladu sa Zakonom o radu, a da se granski sindikati poput Srps-a i SOPOS-a, i drugi, koji imaju reprezentativnost, a ne učestvuju u socijalnom dijalogu i kolektivnom pregovaranju, uključe u rad tripartitnih tela na svim nivoima organizovanja i delovanja gde su reprezentativni.

Tek nakon utvrđivanja reprezentativnosti i formiranja tripartitnih tela od stvarno reprezentativnih predstavnika sveta rada i sveta poslodavaca, socijalni dijalog će biti vraćen u legalne i legitime tokove, a kao takav, možda će i biti put prema nepostojećem socijalnom paktu, koji je neophodan u izazovima ovog dela srpske tranzicije.

prof. Hadži Zdravko M. Kovač

РАЗВОДИ (НЕ) ЧУВАЈУ РАДНА МЕСТА

Ко има статус заштићеног радника, а ко је самохрани родитељ?

(Наставак са стр. 1)

Посебну заштиту од отказа Уговора о раду уживају запослене за време трудноће, подиљског одсуства и одсуства са рада ради неге детета (члан 187. Закона о раду). Послодавац не може да откаже Уговор о раду, нити на други начин да стави у неповољан положај представника запослених за време обављања функције и годину дана по престанку функције (члан 188. Закона о раду) и то запосленом који је члан органа управљања или надзорног одбора код послодавца, председнику синдиката код послодавца и именованом или изабраном синдикалном представнику у вишим органима синдиката. Уговор о раду не може бити отказан ни жени са дететом до две године живота (ОКУ, члан 41.) чији је укупни месечни приход по члану домаћинства до висине минималне зараде, као ни инвалиду рада који је инвалидност стекао код тог послодавца без његове сагласности са одређеним годинама стажа осигурања утврђеним Колективним уговором код послодавца (ОКУ, члан 42.).

закључне, има и иначе превише правнички речено, недоследности, плеоназма и беспотребних синонимичних израза за оно што би требало бити концизно и јасно, а што све скупа указује да овај акт није прошао правно-техничку редактуру или је она учињена површно.

Како је забележено да су поједини супружници, да ли фиктивно или стварно, разводили бракове како би на тај начин осигурали угрожено радно место, дужни смо овом приликом напоменути да у том случају не потпадају под одредбу о самохраном родитељу или, боље речено, о родитељу који самостално врши родитељско право, како се уствари дефинише архаични појам „самохраног родитеља“ у Породичном закону („Службени гласник РС“, број 18/2005). Према члану 77. тог Закона - самостално вршење родитељског права врши један ро-

дитељ:

- кад је други родитељ непознат, или је умро, или је потпуно лишен родитељског права, односно пословне способности,
- када само он живи са дететом, а суд још није донео одлуку о вршењу родитељског права,
- на основу одлуке суда када родитељи не воде заједнички живот, а нису закључили споразум о вршењу родитељског права,
- на основу одлуке суда, када родитељи не воде заједнички живот, а закључили су споразум о заједничком или самосталном вршењу родитељског права, али суд процени да тај споразум није у најбољем интересу детета,
- на основу одлуке суда када родитељи не воде заједнички живот, ако закључе споразум о самосталном вршењу родитељског права и ако суд процени да је тај споразум у најбољем интересу детета.

У овом члану утврђена је обавеза послодавца да функционера синдиката по истеку функције врати на послове које су обављали пре избора.

Ова права утврђена су и у Посебном колективном уговору (чл. 59), с тим да је рок на који је гарантовано право са две године смањен на годину дана по престанку функције, а односи се и на председника синдиката код послодавца и на представнике запослених у школском или управном одбору, као и на именованог или изабраног синдикалног представника у више органе, синдиката на локалном, покрајинском или републичком нивоу, у складу са општим актима синдиката.+

ПКУ за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика, у члану 37. утврђује право запосленог коме, без његове сагласности, не може престати радни однос. Према том члану ПКУ, радни однос не може престати:

1. запосленој за време трудноће или са дететом до две године старости,
2. запосленом самохраном родитељу,
3. запосленом чије дете има тешки инвалидитет,
4. ако оба брачна друга раде у истој установи, једном од брачних другова,
5. запосленом мушкарцу који има најмање 30 година стажа осигурања и запосленој жени која има најмање 30 година стажа осигурања, без њихове сагласности, под условом да не испуњава ни један од услова за пензију.

Иако ово право подразумева престанак на прекид радног односа, оно не изузима запосленог из поступка утврђивања технолошких вишкова, односно утврђивања листе радника за чијим је радом престала потреба. Како се не би манипулисало са било којом од ових категорија, а што је уочено на терену, поготову због погрешне примене права и тумачења појма „самохрани родитељ“, морамо напоменути да је тај појам архаичан и да га не позна ни Породични закон, ни Закон о браку. Међутим, у ПКУ, онаквом какав је и

Из напред наведенога јасно је да је „самохрани родитељ само онај родитељ који подиже дете, у случају да је други родитељ непознат или да је умро, или да га је суд лишио родитељског права због губитка пословне способности и, наравно утврдио немогућност да издржава дете, да са дететом одржава личне односе и да о питањима која битно утичу на живот детета одлучује заједнички и споразумно са родитељем који врши родитељско право (члан 78. Породичног закона). Питања која битно утичу на живот детета су образовање детета, предузимање већих медицинских захвата над дететом, промена пребивалишта детета и располагање имовином детета велике вредности. Ово је врло важно напоменути, јер су забележени случајеви склапања Споразума о самосталном вршењу родитељског права из незнања или лоше намере која су повређивала право детета.

Поштоване колеге, молимо вас да обратите пажњу и на ове детаље, пошто је јасно да, уколико криво извршите бодовање у поступку утврђивања технолошких вишкова, или криво утврдите право у случају спора, који су сасвим извесни, створиће се додатне компликације за школу и за онога коме је криво утврђено право и/или је по том основу проглашен технолошким вишком. И наравно, чувајте Вашу брачну заједницу, јер разводом ништа не добијате, па ни статус „самохраног родитеља“, ма шта под тим појмом подразумевају „потписници“ ПКУ.

ИСПИТИ ЗА ЛИЦЕНЦЕ НА ЧЕКАЊУ

Због спорости администрације запослени не сноси санкције, али опрез!

(Наставак са стр. 1)

Уместо да се процес, кад се ради о директорима, покрене са мртве тачке, односно уведе у редовну колотечину кад се ради о наставницима, он и даље тапка у месту – директори долазе и пролазе и заснивају радни однос без услова који им је прописан Законом, док наставници стрепе каква им је будућност и да ли ће неко да потегне питање њихове лиценце и полагање за лиценцу као услова заснивања или останка на радном месту. Проблем је, очигледно, на министру просвете који, вероватно, и нема времена од свакодневних активности везаних за изборе, од Врбаса до Вождовца, отварање неке нове/реновиране школе/дома или (не)постојеће епидемије грипа, тако да и оно што је „Крвени закон“ пропустио да дефинише, а он могао и требало да поправи подзаконским актом, још није стигло на дневни ред. На тај начин и испити за лиценце су на „stand by“ аранжману.

Из истих разлога, ових дана покрајински секретар,

др Золтан Јегеш, је свим школама и предшколским установама доставио циркуларно писмо везано за „полагање стручних испита за директоре и наставнике“, тачније испит за стицање дозволе за рад, у којем их обавештава да, из разлога што није донет Правилник, школе обуставе активности око пријављивања кандидата за полагање испита за лиценцу и да и не врше уплате накнаде за полагање испита. Тим дописом покрајински секретар уноси забуну међу школе, односно наставнике без лиценце, а који су у обавези да је стекну, јер сугерише нешто што је супротно од Закона.

Подсећамо наше чланове, председнике синдиката и директоре школа да је обавеза пријављивања испита за лиценцу обавеза школе и да то обавезу школа мора да изврши, не и уплату накнаде. За непријављивање кандидата сва кривица је на школи, а не и на наставнику, а наставници-кандидати могу бити спокójни тек ако су пријављени, јер из те чињенице

по њих не могу проистећи никакве казнене мере или санкције, у смислу прекида радног односа. Послодавац-директор је у том случају у истој ситуацији као и кад је и он сам у питању – због недовршености легислативе у виду подзаконског акта, запосленог треба да третира као да има све законом утврђене услове, па самим тим и дозволу за рад, коју ће он стећи када се за то стекну услови.

Стога колегама без лиценце сугеришемо стрпљење, али и да провере да ли их је школа пријавила за испит за лиценцу, јер, као што видимо, истичу рокови у којима министар мора да донесе подзаконске акте, а у току је и усвајање Закона о утврђивању надлежности АП Војводине и усвајање Статута, те ће, након тога, бити познати сви детаљи, место и време, као и услови за полагање испита за лиценце за директора и наставнике у школама/установама.

проф. Хаџи Здравко М. Ковач

ZAŠTO NISMO ŠTRAJKOVALI

Za protest nikad nije kasno

Proteklih nedelja bili smo svedoci, što uopšte i nije neuobičajeno, brojnih štrajkova, protesta, blokada saobraćajnica i sl., što je već postala uobičajena slika srpske stvarnosti, te se niko preterano i ne uzbuđuje oko toga da li neko protestuje zbog plata, neuplaćenih doprinosa, bezbednosti na radu, neisplaćivanja minimalca, visokih školarina i drugo. Međutim, ipak bi izdvojili dva nedavno održana, nazovimo ih, ipak, štrajka – jedan koji su organizovali advokati i to, ruku na srce, uspešno, i drugi koji su organizovali prosvetari iz USPRS, koji je doživeo potpuni fiasco.

Ono što je interesantnije za prokomentarisati jesu razlozi za štrajk, odnosno zahtevi koje su ove dve, od ugleda, profesije naveli kad su i krenuli u štrajk. Mišljenja smo da u oba slučaja razlozi koji su navedeni kao ono što je „prelilo čašu“ nisu pravi. Naime, advokati su, braneći svoje zatečeno pravo da ne izdaju fiskalni račun, odnosno da i dalje deo njihovih usluga bude u onom što se zove siva (bolje rečeno: crna) ekonomija naveli da time brane pravo na privatnost klijenta, dok su zabunjavajući iz USPRS naveli kao razlog štrajka rešenja u „Krovnom“ zakonu koja su, usput rečeno, i sami dogovarali i ugovorili (sa dva druga, nekad reprezentativna, sindikata – SOS i GSPRS „Nezavisnost“) sa Ministarstvom.

Kako su ove delatnosti od posebnog društvenog interesa, jasno je da su i posledice ove i ovakve aktivnosti znatno veće nego kada npr. štrajkuje skrobara u Zrenjaninu ili ojađeni radnici „01. maja“ iz Lapova. Osećajući da nismo preterano stručni da ocenjujemo stavove advokatske komore koja je bila pokretač štrajka advokata koji je paralisao i inače uspešno i umrtvljeno srpsko pravosuđe, a koga očekuje nova mreža sudova, i (re)izbor sudija jer su i mišljenja struke oko protesta advokata podeljena, ipak imamo obavezu da prokomentarišemo tzv. štrajk USPRS i razloge zašto naš Sindikat nije u toj farski učestvovao.

I sam ministar prosvete je, zatečen komentarišući

prvog dana tzv. štrajka izjavio da „nije razumeo zahteve“ Unije, a nemajući prave podatke, izneo podatak da je u štrajku učestvovalo oko 5% škola. Naravno, zabunjavajući su, u svom dobro poznatom maniru, tvrdili da je u štrajku 400 škola, što apsolutno ne odgovara istini jer je već u toku prepodneva tog ponedeljka bilo jasno da je štrajk načisto omanuo. Čak su i čelnici najveće organizacije unutar USPRS – SPRV (vojvodanski deo Unije) potvrdili da se „štrajku nisu odazvali svi članovi Unije“, a da je obustavi nastave više doprineo novi grip, odnosno nedolazak dela učenika i nastavnika na prvi čas, nego poziv na štrajk. Prema podacima Ministarstva prosvete, koje je načelnik Školske uprave Novi Sad (za Južnobački i Sremski krug) izneo u javnost, bilo je jasno da je odziv više nego skroman. Tako je npr. u ta dva okruga od 196 škola štrajkovalo svega 9, štrajka uopšte nije bilo u Školskoj upravi Sombor, a vrlo malo i u trećoj, Školskoj upravi Zrenjanin.

Međutim, zabunjavajući iz USPRS su ipak ostvarili značajan medijski proboj, pošto su najavama štrajka, pa odlaganjima zbog gripa i produženog raspusta, pa zatim i izjavama u toku navodnog štrajka, zaokupili pažnju javnosti i dobili neprimereno visok publicitet i to, naravno, besplatno.

Nakon toga oglašili su se i ranije reprezentativni sindikati koji su takođe osporili ovu akciju Unije, a naročito su žestoki bili dojučerašnji saveznici Unije iz „Nezavisnosti“ koji su u saopštenju „Štrajk na srpski način“ u šest tačaka osporili sve ono što je navela Unija i posebno naglasili da je neprimereno protestovanje Unije protiv „Krovnog“ zakona pošto su svi „oni zajedno sudelovali u pripremi Zakona“, pošto je „Zakon bolji od prethodnog“, pošto je „prihvataćemo više od polovine zajedničkih predloga sva tri reprezentativna sindikata“, a naročito su bili revoltirani što je Unija opet samostalno krenula u protest i nekonsultujući potpisnike Sporazuma o saradnji ovih sindikata. Jedan deo od ovih argumenata može pri-

hvatiti i naš Sindikat, što je on već izneo u javnosti, jer je jasno da nikada u toku pregovora jedna strana i ne može da dobije sve, već je kompromis ono što mora biti rezultat bilo kakvog pregovaranja, pa čak i onoga koji se odnosi na Zakon.

Bilo kako bilo, da su znali kako će neslavno da prođe tzv. štrajk upozorenja, organizatori iz USPRS bi se verovatno i predomislili. Usput rečeno, taj izgubljeni jedan čas i nije nešto što je zabrinulo prosvetne vlasti jer je on samo kap u moru časova izgubljenih zbog: navodne pandemije gripa, zabune oko učešća daka i profesora na ispraćaju patrijarha, nedoslednih školskih kalendara i dr., ali ono što zabrinjava, to su razlozi koji nisu pravi razlozi i koji samo potvrđuju da kolege iz Unije već, po koji put, ponašajući se na isti način: najpre nešto prihvate, a onda isto to osporavaju, sludajući zaposlene u delatnosti i javnost da time štite interes struke, ali i učenika i roditelja. Naravno da to nije istina, a to su očigledno prepoznali i sami članovi USPRS koji nisu podržali stavove rukovodstva i uzeli masovnijeg učešća u štrajku upozorenja.

SrpS u ovom trenutku, baveći se životnim pitanjima poput pitanja ostvarivanja minimalca za one kojima je on uskraćivan, ili vodeći računa da se uključi u rad tela koja se bave racionalizacijom obrazovanja i/ili planiranja budžeta, u ovom trenutku nema vremena da zamajava sopstveno članstvo i druge u delatnosti štrajkovima samo štrajka radi, jer takve akcije isumpavaju energiju i nezadovoljstvo članstva i slabe sindikat za vreme u kojem će svakom sindikatu ta snaga zatrebati, a koji onda kada je budu trebali da štrajkuju, to neće moći izvesti, jer je poznato da svaki neuspeh demotivuje zaposlene u nekoj narednoj industrijskoj akciji.

U svakom slučaju SrpS ostaje otvoren za učešće u nekom budućem štrajku, pa čak i da podrži i štrajk drugih sindikata ako razlozi za to budu sindikalno opravdani, a to je ujedno i odgovor na pitanje, doduše sporadično i iznimno malog broja naših članova - zašto mi, ovaj put, nismo štrajkovali.

prof. Hađži Zdravko M. Kovač

ŠIRI SE KRUG ZABUNJIVAČA

Pravilno razumevši da je pravovremeno informisanje od velike važnosti za članove svakog sindikata, GSPRS „Nezavisnost“ je otišao korak dalje – oni pokušavaju da informišu i članove drugih sindikata, u ovom slučaju SrpS-a, odnosno NSPRV, kome uredno šalju 3-4 primerka sindikalnog glasila Bilten „Nezavisnost“. U izdanju za novembar, koje je ovih dana pristiglo u „naše“ škole, nalaze se uglavnom bajtate vesti iz septembra i avgusta, a jedan od bisera je tekst pod naslovom „Održana konferencija u Novom Sadu“, koji je potpisala predsednica Pokrajinskog odbora Vojvodine (valjda GSPRS „Nezavisnost“), ma šta to značilo.

U tom saopštenju autorka dodatno razjašnjava proceduru „usklađivanja plata pomoćnom osoblju u obrazovnim ustanovama sa minimalnom cenom rada“ ne znajući da ne postoji nikakvo usklađivanje, već da je poslodavac u zakonskoj obavezi da isplaćuje minimalnu zaradu od 87 dinara po času, što nije činio, pa je stoga upravo naš Sindikat pokrenuo široku inicijativu da se ova nepravda i bezakonje ispravi. U tome smo u potpunosti uspeali jer je Vlada 20. avgusta donela Zaključak i obavezala poslodavca da isplaćuje zagaranovani minimalac. Doduše, ostalo je još i potraživanje po osnovu neisplaćene razlike o čemu SrpS ovih dana pregovara sa Ministarstvom finansija i Ministarstvom rada.

U svom saopštenju, predsednica Pokrajinskog odbora Vojvodine konstatuje da je „minimalna cena rada povećana na predlog UGS „Nezavisnost“, a zasluge za njenu primenu u obrazovanju

pripadaju pre svega Granskom sindikatu ove organizacije“, čime iznosi još jednu neistinu i zabunu, jer, da podsetimo, minimalna cena rada nije menjana, stoga nije ni povećana, iako je trebala za drugo polugodište ove godine, te se primenjuje ista ona utvrđena za period 01. januar 2009. – 30.06.2009. godine. Ali da su hteli, znali i umeli, potpisnici Protokola, među kojima se, uzgred rečeno, uz GSPRS „Nezavisnost“, nalaze i potpisi predstavnika SOS-a i USPRS, mogli su utvrditi višu cenu od 2.222,50, koja bi onda u proizvodu sa koeficijentom spremačica (6,30) dala iznos jednak ili veći od minimalne zarade od 15.312 dinara, koliko iznosi minimalac za 176 časova rada. Doduše, možda to potpisnica spornog saopštenja ne zna izračunati, jer izlazi van njene struke i profesionalnog angažovanja. Ipak, onaj ko preferira da drugima otvara vrata sveta znanja, a pogotovo ko je „predsednica Pokrajinskog odbora Vojvodine“ jednog, nekada velikog, sindikata, trebao bi bar ovo da zna.

Da su u strahu velike oči vidi se iz središnjeg dela saopštenja, u kojem predsednica Pokrajinskog odbora od jednog sindikata vidi tri: SrpS, NSPRV i SOB, ne znajući da se radi o samo jednom sindikatu – Sindikatu radnika u prosveti Srbije, a čiji su osnivači i kolektivni članovi NSPRV i SOB. Doduše, ona ovlaš u pomenutom saopštenju udara i na sindikat koji zove Unija (valjda USPRS), gde ih proziva da ignoriše predškolske i visokoškolske ustanove u sopstvenoj organizaciji.

Na kraju svoga saopštenja, predsednica Pokra-

jinskog odbora Vojvodine obaveštava čitaoca da će se „u predstojećim vremenima boriti preko UGS „Nezavisnost“ za povoljniji položaj svih zaposlenih, a zajedno sa sindikatima zdravstva, kulture, uprave i policije za položaj javnih službi i dodaje, u maniru najboljih komesara iz '46. – „Granski sindikat prosvetnih radnika Srbije *Nezavisnost* izboreće se za dostojanstven položaj prosvete u ovom društvu!“

Da li to naslednica isključene bivše predsednice Pokrajinskog odbora Vojvodine ne zna da njen sindikat odavno nije reprezentativan i da to zna čak i ministar prosvete, te da će uskoro, ako imaju sa čime, i oni morati pred Ministarstvo rada da se legitimišu, nadamo se ne na način kako je to urađeno 2005., što neće moći ponoviti, jer će morati da predstavu, kao i svi drugi, nove pristupnice iz 2008. i 2009. godine. Što se tiče reprezentativnosti u Vojvodini, to je jasno da nemaju šta da traže i to već poodavno, jer je NSPRV najveći sindikat u severnoj pokrajini.

Možda ovaj dopis ne bi ni ugledao svetlo dana da se ne radi o ponovljenom tekstu, odnosno vesti koju je početkom školske godine objavio novosaški „Dnevnik“, a sada sa gotovo tri meseca zadržski i Bilten i da ga GSPRS „Nezavisnost“ šalje samo svojim članovima, pošto oni mogu svoje članstvo i da definformišu, ali je neprihvatljivo da to rade članovima drugih sindikata, u ovom slučaju NSPRV.

prof. Hađži Zdravko M. Kovač
generalni sekretar NSPRV i SrpS

НОВИ ВИД МАФИЈЕ

Није сасвим нетачно рећи да нашу данашњицу одликовају запитаност, транзиција и помућени критеријуми. Штавише, вредносно хијерархијски расап, крађе и махинације, подмитљивост и установа бакшиша, једна је од њених суштинских обележја. У мутљагу и корупцији као начину живота, просечан грађанин не види неку друштвену аномалију, већ пре једно трајање које има свој почетак, али не и крај. – Ври страст неваљалства, прети разградња друштва која иде до „последње цигле“.

Били бисмо, међутим, слепи на једно око, ако не видимо настојања власти да се наметну дисциплина и дужност, и сузбију појаве које подривају суштинске људске вредности – речено речима Председника Републике – „зада ударац“ сваком облику малверзације и злоупотребе.

Али, изајимо из дигресије.

Оно око чега се ових дана плете сумња најмучније врсте јесте помагање на хоризонту једног новог вида организованог криминала. И то у универзитетским круговима.

Свесно, наиме, присвајање туђих научних идеја и радова и њихово публиковање под властитим именом, компоновања и декомпоновања, подражавања, сирове компилације, цитоманија и сличне радње, које се условно квалификују као нижи степен плагијата (ненавођење коришћене литературе, прећуткивање имена аутора и наслова њихових дела), попримају, сви су изгледи, размере застрашвања. Својеврсна варијанта плагијата који деградира струку (термин води порекло од речи крађа, крадљивац, отимач) јесу рецензије и препоруке писане „камарадски“ и намигујуће, а иза којих стоје намештања и сваковрсни лични и групни интереси.

Ако бисмо се позабавили универзитетском стручном и научном продукцијом, напустили би се торба доказа грабежи, крађе и прекрађе.

Присвајање туђе ауторске својине омогућује напредовање у наставничка звања – све до титуле редовног професора и избора за шефа катедре или декана. Присвојена интелектуална својина доноси увећање професионалног угледа, стицање научне славе, давања себи на значају, самопромоцију и, уопште, виши статус у јавности. И, не мање значајно, материјалну добит.

Пред овом чињеницом човек занем.

Свестан забрањености дела, свестан да управља својим поступцима, човек коме је поверена узвишена и племенита функција васпитања и образовања младих, чини флагрантно кривично дело. Мало је рећи – кривично дело. Посреди је горка слика бешчашћа и тужан пример неморала човека који је убио своју савест, и који се гледа у огледалу без стида.

Научна крађа доводи у сумњу постигнуће вредности универзитетске заједнице, снижава њене квалификације и њен укупан педагошки и научно-истраживачки рад. Чин је који љага и тура у благо њен углед; али и шамар културној и академској јавности.

Неовлашћено објављивање туђих дела под својим именом призива сувише непријатних и срамних асоцијација. Није на делу дрска вештина илузионисте и опсенара да сашие цареве ново одело, него дрзак оцеубилачки чин који, изашавши на видело, прикива за стуб срама, и стоји као мртав терет или бремене које се не може збацити.

Овакви фалш убеници професора-аутора-преписивача-безобзирника и квизлинга имају корозивне последице у хијерархији васпитно-образовног ланца. У самој ствари, квалитативан суноврат нашег основног школства, засигурно, лежи на универзитетским наставницима, на факултету као мајци свих школа.

Упркос нашим документима која у први план стављају квалитет наставе и такозваном ИСО стандарду, ниво наставе пада на ниску пречагу. Систем хронично не производи образовна постигнућа на пристојном нивоу ученика. Ниска позиционираност ученика, на пример по рангу критеријума функционалне писмености, потврђују међународне ПИСА студије. Према критеријумима из Међународног програма, овлашћени петнаестогодишњаци не могу да се подиче читалачком, математичком и научном писмености. Они за врњацима у земљама ОЕЦД-а заостају у просеку годину дана у математици и науци, а за две у читању (Политика, 10. 9. 2009). Евидентна разочаравајућа постигнућа на европским школским такмичењима, имају и те како своју позадину у нашим високошколским приликама. Речено с дозом ироније, ђачка популација је при свему овоме својеврсна колатерална штета. Стрелица је дакле, усмерена на околност да деца стичу образ и образовање и од оних који немају образ, чији је образ, зашто не рећи, наталожен дебелим блатом.

Борба против крађе ауторских права (а која су постојала у форми закона цара Јустинијана – VI век наше ере) је спорадична и без спектакуларних резултата. Закони су, изгледа, компликовани или недовољни да обезбеде тужиоцима прикладне инструментне деловања. Недостају, као што претпостављамо, промене одозго, политичке воље која би управним мерама корупцију и организовани криминал сузбила за 24 часа.

У срцу нашег образовног система, уређеног по европским и светским стандардима, фокусираном на подизању квалитета, егзистирају, најалост, појаве које наносе ненадоднадиву штету и руше и појефтинију оно што је еталонско. Суочавамо се са појавама које nagrizaју Универзитет изнутра и споља, компромитују укупну нашу науку и воде нашој свеколикој нижеразредности у свету.

Треба дигнути глас негодовања да би се на време ишчупао корен који је кренуо. Загрмети тоном јавног тужноца да би се раскринкала преприсивања и крађе који хватају залет у свој својој натурализацији и непријатној голоотињи.

Гонити ствар беспризивно и неумољиво, без права на помиловање.

Тихомир ПЕТРОВИЋ,
професор књижевности
Педагошки факултет у Сомбору

ОПЕТ ТРУЛЕ ЈАБУКЕ

Између државе и факултета
постоји невидљиви
простор погодан за бујање
универзитетске мафије

Универзитете у Србији одавно је напала универзитетска мафија. Нису то само они професори који продајом испита поткрадају породичне буџете или натурањем својих убеника краду студентима џепарац. Ради се о много озбиљнијој појави. На сваком факултету постоје, да их тако назовемо, џепови универзитетске мафије, добро повезане групе наставника којима универзитет служи за материјално богаћење, али исто тако и за купопродају научних титула и наставничких звања.

Након отварања афере на крагујевачком Правном факултету, на истом овом месту у „Политици“ објавио сам коментар под називом „Труле јабуке“. Труле јабуке је доктрина којом се објашњава како једна друштвена појава, ако се на време не сузбије, може бити штетна за цело друштво, на начин на који једна трула јабука може да поквари пун сепет јабука.

Последњих година „труле јабуке“ су прерасле у добро организоване мафијашке групе које гутају буџетска средства у крупним заложима. Држава им то омогућава слабом заштитом својих интереса. Уместо да успостави систем строге контроле „бизниса“ на факултетима, а факултети уведу строгу контролу рада својих наставника, држава је препустила факултетима да послују и буџетским и ванбуџетским приходима, а факултети су дали на вољу својим наставницима да раде на другим факултетима како хоће и колико хоће. Неки то још називају правом на аутономију.

Замислите ситуацију у којој вам неко плаћа све трошкове вашег стана: амортизацију, струју, воду, телефон, ситне и крупне поправке, а ви од њега тражите чак и аутономију у располагању тим средствима. Држава брине о факултетима (амортизација и одржавање зграда), партиципира у набавци инвентара, плаћа материјалне трошкове (одржавање и грејање), исплаћује надокнаде за плате наставника и осталих запослених. Између државе и факултета постоји невидљиви простор погодан за бујање универзитетске мафије.

Друго, министарство је утврдило грубе оквире у којима се факултети могу бавити својим „бизнисом“ (квоте уписа на свим студијима, изнајмљивање простора...). Користећи механизам сукоба интереса, неки државни универзитети су увели контролу хонорарног ангажовања својих наставника. Већина то није учинила тако да наставници појединих факултета крстаре међуфакултетским друмовима и пуње џепове изнајмљивањем својих титула. Најчешће, наплаћују сам потпис на извештајима о положеним испитима, и ништа више.

Факултети се временом претварају у агенције за изнајмљивање титула својих наставника. Али када је трговина изнајмљивања титула постала уносан посао – она се проширила и на купопродају самих титула и звања. Е, то је већ уноснији „бизнис“. Легално стечене докторске и магистарске (мастер) титуле добиле су високу цену на тржишту. Као и друге мафије и ова делује на широком простору бивших југословенских република.

Трагајући за адекватним појмом којим би именовало ову друштвену појаву пре неколико година сам се одлучио за појам „универзитетска симфонија“, продавање или куповање академских титула и звања. У „Делима апостола“ постоји, наиме, парабола о магу Симону, који је апостолима Петру и Јовану понудио новац да му продају „власт да кад (и он) метне руку на кога (да тај) прими Духа светог“. Куповање и продаја црквених звања строго је забрањена активност и по канонском праву.

На нашим универзитетима су прецизирани услови под којима се могу стећи академска звања и наставничке титуле, али нису и услови заштите од симфонијских радњи насталих током процеса њиховог стицања. Универзитет је преплављен плагирираним научним радовима. Свако би очекивао да су универзитети први предузели мере за заштиту ауторских права својих наставника, а заправо је супротно. Универзитети не чине скоро ништа на заштити интелектуалне својине, како своје, тако и туђе, а пирата дигиталног доба све је више. Велики универзитети су велики пре свега зато што су власници ауторских права својих наставника. Наши универзитети не примењују ни правне, ни неке друге системе заштите интелектуалне својине. Иако постоје посебни софтвери за детекцију плагијаторства, наши факултети их не користе ни када се ради о студентским семинарским и дипломским радовима, а камоли о докторатима.

Оне „труле јабуке“ с почетка приче код нас су баш добро родиле!

Миле Ненаџић,
професор социологије,
Педагошки факултет у Сомбору

POSTOJI (LI) STATISTIČKA MAFIJA?

(Ne)namerno utvrđen pogrešan broj zaposlenih u osnovnim i srednjim školama

Sindikati radnika u prosveti Srbije (Srps) i njegovi kolektivni članovi i osnivači – NSPRV i SOB, podneli su još 05.03.2009.g. zahtev za utvrđivanje reprezentativnosti ovih sindikata. U međuvremenu su, od strane tadašnjeg Odbora za utvrđivanje reprezentativnosti, tražene dopune zahteva, što je Sindikat i učinio. Prilikom prebrojavanja pristupnica našeg Sindikata, 23. i 24.11.2009.g., uzete su samo u obzir pristupnice novijeg datuma, ne i pristupnice iz 2007. i ranijih godina, Sindikata osnivača, a predočen je i novi broj izvršilaca u obrazovanju.

Ovaj broj, prema izjavi predsednika Republičkog odbora Srps-a, Slobodana Brajkovića i predsednika Izvršnog odbora NSPRV, Ranka Hrnjaka, koji su podneli zahteve za utvrđivanje reprezentativnosti Srps, odnosno NSPRV, je 110.853, što apsolutno, ni po jednom kriterijumu ne može odgovarati činjeničnom stanju o broju izvršilaca u osnovnim i srednjim školama u Srbiji. Tako smo se našli u situaciju da prilikom svakog koraka u postupku utvrđivanja reprezentativnosti dobijamo različit broj zaposlenih u delatnosti, i što je vrlo simptomatično uvek navise - u trenutku kada predočimo jedan broj pristupnica, ili izvršimo dopunu prethodnog broja, broj se uveća, što nam slično na ono, neumitno, podizanje lestvice kod skakača uvis (može i sa motkom, a i bez nje), koje na kraju završava visinom koju takmičar nikada ne može dostići.

Kako su pojedini sindikati već imali negativno iskustvo oko dobijanja podataka za određenu delatnost od Republičkog zavoda za statistiku (primer: USS „Sloga“), sve upućuje na spregu konkurentskih sindikata i lica u RSZ, jer je nemoguće da broj zaposlenih oscilira za 10 i više procenata, kad je poznato da statističke pogreške mogu biti u brojkama koje ispred procenta na prvom mestu imaju 0. U našem primeru se broj izvršilaca od momenta kad smo podneli zahtev i podataka koje smo dobili iz RSZ, od februara ove godine, do poslednjega – iz novembra ove godine, varirao u intervalu od 91.881, pa do čak 110.853, te je jasno da ne može biti govora o nenamernoj pogrešci, već da se radi o namerni i/ili falsifikatu. Čak ni dogovor sa Vama da će biti tražen podatak od Ministarstva prosvete koje jedino zna šta, koga i u kom broju finansira, nije poštovan, iako je u tom broju, a radi se o cca 95.000-96.000 ljudi, prava cifra zaposle-

ni u ovom sektoru, koja neznatno može biti uvećana za one kategorije zaposlenih koje spadaju u kategoriju zaštićenih radnika, odnosno zaposlenih na i sa Kosova i Metohije, kojima se zarada obračunava drugačije. Pretpostavljamo da je u poslednjem podatku i broj izvršilaca u obaveznom predškolskom obrazovanju, koje finansira Ministarstvo, ali koji nisu zaposleni u školama, kao i broj zaposlenih u privatnim školama. Sve to skupa, u niti jednoj realnoj varijanti ne može preći brojkicu od stotinjak hiljada, a nikako ovu brojkicu koja je pominjana i uzeta kao parametar prilikom utvrđivanja reprezentativnosti Srps.

Da ova brojka cifra krije grešku, možemo predočiti i iz sledećeg primera – u statistici koju smo dobili od gradske uprave Grada Beograda, a odnosi se na broj zaposlenih na teritoriji Grada Beograda i statistike koju je Ministarstvo uzelo kao relevantnu za teritoriju Grada Beograda, pojavljuje se razlika za više od 1.200 zaposlenih. Ako se zna da je u Beogradu zaposleno manje od ¼ svih zaposlenih u Republici, jasno je da ovo, preslikano na republički nivo, implicira brojkicu 4 do 5 puta veću, odnosno broj zaposlenih u Republici smanjuje za minimalno 5-6 hiljada. Na isti zaključak nas upućuje i statistika za Vojvodinu.

Iz sveg ovoga moguće je izvući jedino zaključak da je zbrka oko broja zaposlenih ustanovljena samo iz razloga da se Srps-u onemogućiti utvrđivanje reprezentativnosti i to upravo od onih aktera čiji je gubitak reprezentativnosti zahtevao Srps: GSPRS „Nezavisnost, SOS i USPRS i iz razloga što im je i istekao trogodišnji period na koji je utvrđena i iz razloga gubitka velikog broja članova. Potpuno je neprimereno i nekorektno što je upravo ovim sindikatima dostavljen Zapisnik sa brojem članova našeg Sindikata, jer su oni već dostavili primedbe na koje je Srps i odgovorio u prethodnom periodu i postupku, a i taj postupak je direktno u suprotnosti sa aktom ministra rada i socijalne politike od 11.11.2009.g., u kojem je on raspustio Odbor za utvrđivanje reprezentativnosti zbog opstrukcije rada i postupka utvrđivanja reprezentativnosti, kao i napuštanja članstva u Odboru od strane SSSS i opredeljenja ministra da će on „i bez dostavljenog predloga Odbora doneti odluke u predmetima za koje Odbor nije utvrdio predlog, a u cilju obezbeđenja zaštite prava građana i efikasnosti postupka, u skladu sa članom 231. Zakona

o radu, a u vezi člana 194. stav 5, Zakona o opštem upravnom postupku“.

I umesto da radna grupa koja je pripremala Predlog ministru to okonča, a one koji su nezadovoljni uputi na spor, ona je prosledila naše podatke upravo onima koji su i inače sve uradili da ne možemo u redovnom postupku utvrditi reprezentativnost. Dakle, upravo suprotno onome što je želeo postići ministar ili se mi to možda samo varamo. Možda je veza između ljudi u ministarstvu, „reprezentativnih“ sindikata i poslodavaca, kao i ta neprincipijelna koalicija mnogo dublja nego što to stručna i sindikalna javnost može i pretpostaviti.

U svetlu te opravdane sumnje, ništa neće promeniti ni činjenica da, ukoliko ova halabuka na terenu koja se odigrava ovih dana, u smislu ponekog prebega iz našeg u drugi sindikat, jer je sasvim izvesno - radi se o malom broju ljudi i o procesu koji je ubičajen, a i na kraju krajeva i samo Ministarstvo nam je izdalo mišljenje o tome da se u tom slučaju priznaje samo pristupnica sa poslednjim datumom. Ostaje nejasno kako će sindikati kojima je istekla reprezentativnost ponovo je utvrditi, jer njihove pristupnice su datirane na godine od 90-tih pa nadalje, te nikako ne mogu izdržati kriterijum novih pristupnica (dve do tri godine).

Zbog svega napred navedenog Srps je Ministarstvu uputio zahtev u kome traži da prilikom donošenja konačnog stava uzme u obzir sve ove činjenice. U suprotnom Srps će sve podatke o različitim brojevima izvršilaca u delatnosti dostaviti Ministarstvu unutrašnjih poslova i obratiti se potpredsedniku Vlade i ministru policije lično. I ne samo to – kompletnu dokumentaciju o opravdanoj sumnji na postojanje statističke mafije dostaviće kancelariji MMF u Beogradu, kako bi im pokazali koliko ozbiljnosti ima u nastojanjima Vlade da dođe do racionalnog i održivog sistema koji je pre 10-ak godina imao stotinjak hiljada zaposlenih, a sada, uz sve otpremnine, odlaske 5.000 -10.000 ljudi i navodne racionalizacije, sada ima 10%, ili više % zaposlenih. Na kraju dopisa koji je u ime Srps uputio generalni sekretar Sindikata Hadži Zdravko M. Kovač kaže se da Srps očekuje da će Ministarstvo demantovati ove navode i uveriti Srps u neutralnost Ministarstva kada je u pitanju reprezentativnost, ne samo našeg, već i drugih sindikata.

VREME GLUVIH TELEFONA

Ovih dana u sindikalnoj javnosti cirkulisala su pisma SOS-a i GSPRS „Nezavisnost“ u kojima ovi sindikati traže otpočinjanje pregovora oko utvrđivanja osnovice za isplatu zarada u 2010. budžetskoj godini. Pri tome se i jedni i drugi pozivaju na Poseban kolektivni ugovor za zaposlene u osnovnim i srednjim školama i domovima učenika, kao i na činjenicu da je u tom dokumentu 15. novembar određen kao poslednji rok do koga bi trebalo zaključiti Protokol o „ceni rada“ za narednu godinu.

Na taj način nekad reprezentativni sindikati, a čiju je reprezentativnost osporio Srps i podneo zahtev za utvrđivanje gubitka reprezentativnosti ova dva sindikata (reprezentativnost im je istekla 12.09.2008. godine) kao i trećeg nekad reprezentativni sindikat – USPRS, koga je takođe osporio Srps i podneo istovetan zahtev kad je

u pitanju reprezentativnost USPRS koja je istekla u januaru 2009. godine, opet u javnosti pokušavaju stvoriti privid socijalnog dijaloga i kolektivnog pregovaranja po pitanju jedne od najvažnijih stvari kad su zaposleni u prosveti u pitanju – materijalnog položaja, odnosno zarade za svakog zaposlenog. Pri tom prenebregavaju i sve loše i nerealizovano iz prethodnog Protokola, koji je trebao da unekoliko, bar nominalno, podigne zarade, ali se to nije ni desilo jer su zarade nominalno zamrznute, a realno u dramatičnom padu. Zaboravili su oni i na činjenicu da je tada utvrđena osnovica za obračun i isplatu zarade nedovoljna da svakom šestom u delatnosti obezbedi i minimalac, pa da zato imamo sporove, kao što su i zaboravili da su Posebnim kolektivnim ugovorom, tražeći za svoje članove „hleba preko pogače“ – 12% uvećanu zaradu, za sve druge izgubili regres, topli obrok, jubilarne nagrade, umanjili minuli rad, izgubili svetosavsku, odnosno božićnu nagradu i podosta drugog.

Da bi izgledali uverljiviji, jedan od ovih sindikata – SOS je uspeo da izdejstvuje preko Internacionalne obrazovanja (EI) da se generalni sekretar EI, Fred van Leven obrati republičkom premijeru, dopisom u kojem od njega zahteva da poštuje sindikalna prava i pravo na kolektivno pregovaranje, pozivajući se na konvencije MOR-a. Samo po sebi to je dobro, da makar neko iz „belog sveta“ podseća nosioce vlasti u Srbiji na obavezu poštovanja ratifikovanih međunarodnih konvencija i zakona, ali pri tom se ne sme

zaboraviti ni da je Srps uputio generalnom sekretaru EI, kao i uostalom i drugim činionicima koji prate stanje socijalnog dijaloga i stanje sindikalnih i univerzalnih ljudskih i građanskih prava dopis na kojem je upozorio na činjenicu da u socijalnom dijalogu u Srbiji učestvuju lažni predstavnici sveta rada i sveta kapitala, pa samim tim takav dijalog ne može, u suštini, doneti ništa dobro, ni novo radnicima.

U svetlu činjenice da je ministar Rasim Ljajić raspustio Odbor za utvrđivanje reprezentativnosti i da Ministarstvo radi na kriterijumima i novim pravilima da ono, u skladu sa Zakonom o radu, bude nepristrasan donosilac odluke ko je legalan i legitiman predstavnik u socijalnom dijalogu i kolektivnom pregovaranju, treba voditi računa da će svi ponovo pred Ministarstvo sa svojim pristupnicama ne starijim od godinu-dve, kako bi dokazali koliko ko ima članova i ko ima pravo da sedi u tripartitnim telima ili da pregovara o bitnim stvarima za svoje članove, ali i za druge zaposlene.

Imajući loša iskustva, kako su dosad pregovarali „reprezentativni“, jedino što nam preostaje da ih zamolimo da nas više ne brane, niti da brane naša prava, jer je evidentno da nakon svakih takvih pregovora mi imamo sve manje prava, a sve više glavobolje, ili da priznaju činjenično stanje, da se maknu i puste one koji umeju da pregovaraju da oni pregovaraju.

prof. Hadži Zdravko M. Kovač
generalni sekretar Srps

ОДБАЦИЛИ ОПТУЖБЕ

• Наставак суђења за корупцију у случају Индекс • Признао у "православном смислу"

(Наставак са стр. 1)

У суђењу за корупцију на крагујевачком Правном факултету 16. новембра су у Окружном суду у Смедереву испитани професори Бранислав Марковић, Миодраг Мићовић и Слободан Панов. Сва тројица су изјавила да нису криви. Професор Бранислав Марковић је до пензионисања био је редовни професор крагујевачког Правног факултета и декан, а тужилац га терети да је од 2001. до 2004. више пута захтевао и примао новац у износу од 2.600 евра да у индексе студената упише прелазне оцене из предмета Наука о управљању и Управно право.

Окривљени Марковић је изјавио да тужилац нема никакве доказе, тврдећи да «никада није тражио и примио иједан евро» ни од колега ни од студената и њихових рођака и знанаца. Професор Миодраг Мићовић је изјавио да је редовни професор Правног факултета у Крагујевцу али да «упоредо ради у звању редовног професора на још три факултета и једној високој пословној школи» и да није имао времена ни са колегама да успостави блискији однос, а посебно са ваннаставним особљем, пошто је у Крагујевцу једном недељно. Мићовић је нагласио да са оптуженим Андријом Томовићем, који је, према наводима оптужбе, посредовао код професора да одређеним студентима упише прелазну оцену без полагања испита, никада није имао ни прилике да успостави контакт. Тужилац терети Мићовића да је оцене, према изјавама студената, продавао за 300 до 500 евра и «квалитетна алкохолна пића и стране парфеме», као и да је за поједине студенте посредовао код колега да им упишу прелазну оцену.

Ванредни професор Слободан Панов на питање председника судијског већа Слађане Бојковић како се изјашњава одговорио је да признаје кривицу и додао после драмске паузе „у православном смислу - јер је свако грешан” и одбацио оптужбу за кривична дела, која му се стављају на терет „јер их није починио”.

ТОЛЕРАНЦИЈА ЈЕ ОДГОВОР

(Наставак са стр. 1)

Свечаност поводом обележавања Међународног дана толеранције, под слоганом „Толеранција је одговор”, 16. новембра је одржана у Дому културе у Бачкој Тополи. Тим поводом председник Скупштине АП Војводине Шандор Егереш и уручио је годишње награде за толеранцију др Сили Каталин, бившој председници Парламента Републике Мађарске, председнику Извршног већа АП Војводине др Бојану Пајтићу и трећу награду локалној самоуправи Општини Бачка Топола. Свечаности су присуствовали и др Светозар Чиплић министар за људска и мањинска права у Влади Републике Србије, амбасадор Мађарске у Републици Србији Имре Варга, чланови Извршног већа АП Војводине и потпредседници Скупштине АП Војводине, као и бројни други гости.

Отварајући свечаност председник Скупштине АП Војводине Шандор Егереш истакао је да је наш задатак да генерацији младих омогућимо да науче абецеду толеранције, која се учи од малих ногу. Др Бојан Пајтић је истакао да данашње признање не доживљава лично, већ као признање упућено Извршном већу АП Војводине, које је захваљујући на првом месту раду, труду, залагању и енергији према свим националним заједницама успело да афирмише и одржи један ниво, који Војводину издваја као један велики мултиетнички и мултиконфесионални регион. Толеранција је, пре свега, породична категорија и као таква се негује од малих ногу, истакао је председник Пајтић.

Додела диплома за допринос у развијању толеранције богатим ликовним стваралаштвом на тему „Толеранција се учи од малих ногу” уручене су основним школама и то: ОШ «Моша Пијаде» у Дебелачи, ОШ „Чаки Лајош” и ОШ „Никола Тесла” у Бачкој Тополи и ОШ „Ади Ендре” у Малом Иђошу.

МЕЂУНАРОДНИ ДАН СТУДЕНАТА

• Недовршена реформа високог образовања • Студентски триатлон и дружење • 36 година од крвавих студентских протеста • Увод у „плишану револуцију”

(Наставак са стр. 1)

У свету и код нас и ове године је обележен Међународни дан студената у знак сећања на 17. новембар 1939. године када су нацисти погубили 20 чехословачких студената који су протестовали против окупације. Више од 1.200 студената тада је одведено у концентрационе логоре, а домова и универзитет претворени у касарне. Међународно веће студената касније је у Лондону прогласило 17. новембар за Међународни дан студената, а педесет година касније, 1989. године, студенти у тадашњој Чехословачкој поново су устали против другог недемократског режима, чиме је започела «плишана револуција» којом је у тој земљи окончан комунистички режим.

„Академци у Србији и ове године дочекују Међународни дан студената у условима недовршене реформе високог образовања”, изјавио је председник Савеза студената Београда Горан Минић. Минић је поводом Дана студената оценио да се у Србији пребрзо ушло у реформу високог образовања, без визије, са мањком новца, као и да су се на те проблеме касније надовезале високе школарине. Наш генерални проблем је што је мало студената заинтересовано да кроз студентско организовање решава своје проблеме, рекао је Минић. Апелујући на колеге да се више укључе у решавање студентских питања, Минић је упозорио на проблем неједнаког решавања њихових захтева у зависности од факултета до факултета и истакао да треба указати и на одговорност за неререформисане програме и већу мобилност студента. На ТМФ-у је организован студентски триатлон и дружење.

У Атини је, широм грчке престонице, ангажовано шест хиљада полицајаца због обележавања 36 година од крвавих студентских демонстрација које су довеле до пада диктатуре у Грчкој годину дана касније. У знак сећања на жртве тих демонстрација 17. новембра 1973. године, биће одржан марш од Политтехничке академије до Америчке амбасаде, који се обично досад завршавао сукобом учесника марша и полиције. Група студената-левичара протестовала је 17. новембра 1973. године против војне хунте, која је владала у Грчкој од 1967. године. Хунта је послала „тенкове да би их прегазили”. Следеће године војна хунта је забачена, а датум крвавог масакра над студентима постао је назив новостворене (оружане) групе, која се борила против утицаја Сједињених Америчких Држава, НАТО и капитализма уопште.

ЗА ЧИСТИЈЕ И ЗЕЛЕНИЈЕ ШКОЛЕ

(Наставак са стр. 1)

У Извршном већу АП Војводине, покрајински секретар за заштиту животне средине и одрживи развој др Слободан Пузовић и покрајински секретар за образовање проф. др Золтан Јегеш, потписали су 18. новембра Протокол о сарадњи, на основу којег ће се реализовати програм „За чистије и зеленије школе у Војводини” током школске 2009/2010. године. Циљ програма је унапређење рада у области заштите животне средине у васпитно-образовним установама, како би деца, млади, али и одрасли, прихватили одговорност и бригу за коришћење природних и културних потенцијала средине у којој живе.

Јавно презентујући позив за овај програм и потписујући Протокол о сарадњи ресорни покрајински секретари изразили су очекивање да ће позив, због значаја области у којој се примењује, прихватити све основне и средње школе, као и предшколске установе у Војводини. Изразили су и очекивање да ће се, због важности акције, средства информисања активно укључити у праћење активности и објављивању резултата. Професор др Јегеш нагласио је да се ради о веома важном сегменту нашег живота. Стога је потребан тимски рад, коришћење информатичко технолошких ресурса у циљу развоја екологије и одрживог развоја у школама. Др Јегеш сматра да овај програм треба да постане традиционалан и општеприхваћен. Др Слободан Пузовић очекује да ће сарадња два покрајинска секретаријата допринети да се у акцију очувања и унапређења стања животне средине укључи што шира популација младих, јер како је рекао, програм је фокусиран на све предшколске установе, основне и средње школе у Војводини.

PROSEČNE ZARADE

• Južnobački okrug lider u APV • Samo šest vojvodanskih opština ima prosek veći od republičkog

Prosečna zarada u Republici Srbiji, isplaćena u oktobru 2009. godine, iznosila je 44147 dinara. U odnosu na prosečnu zaradu isplaćenu u septembru 2009. godine, nominalno je veća za 1,3%, a realno je veća za 1,5%. U istom mesecu prosečna zarada u Vojvodini iznosila je 43.321 dinar i bila je nominalno veća za 1,2%, a realno za 1,3%.

Prosečna zarada bez poreza i doprinosa u Republici Srbiji, isplaćena u oktobru 2009. godine, iznosila je 31734 dinara. U odnosu na prosečnu zaradu bez poreza i doprinosa isplaćenu u septembru 2009. godine, nominalno je veća za 1,3%, a realno je veća za 1,5%. U tom mesecu prosečna zarada bez poreza i doprinosa (neto) u Vojvodini iznosila je 31.065 dinara i bila je realno veća nominalno 1,1%, dok je realno bila za 1,2% veća.

U sedam vojvodanskih okruga samo je šest opština koje si imale prosek veći od republičkog, dok su sve ostale našle ispod njega. Najveća prosečna bruto plata prošlog meseca bila je u Novom Sadu i iznosila je 51.416 dinara. Slede Pećinci sa 51.075 dinara. Treće mesto po visini prosečne bruto plate u Vojvodini prošlog meseca imao je Apatin sa 49.249 dinara. Slede Vršac sa 47.507 dinara, Senta sa 47.009, pa Pančevo sa 44.978 dinara. Zrenjanin je prošlog meseca imao prosečnu bruto platu od 43.838 dinara, Subotica od 42.290 dinara, Bačka Palanka od 42.100 dinara, Šid od 41.670 dinara. Na granici republičkog proseka, po podacima Republičkog zavoda za statistiku, su Vrbas sa 40.916 dinara i Kikinda sa 40.217 dinara. Ostale vojvodanske opštine imaju prosek ispod 40.000 dinara.

S druge strane, najniže plate u Vojvodini ima Bački Petrovac, gde je prošlog meseca prosečna bruto plata iznosila 26.710 dinara, što znači da su neto primanja imala prosek od 19.260 dinara, samo 4.000 dinara više od minimalca. Slede Bač s bruto prosekom od 29.585 dinara, što znači da su radnici neto dobili 21.289 dinara. Na trećem mestu po najmanjim primanjima je Plandište, gde je bruto prosek 30.885 a neto 22.293 dinara mesečno.

Ako se posmatra po okruzima, najveću prosečnu bruto platu ima Južnobački, i to 46.743 dinara, s obzirom na to da su u njemu Novi Sad i Beočin koji, inače, već "tradicionalno" imaju visok prosek. Međutim, u istom okrugu je i Bački Petrovac, koji se zvanično ne ubraja u siromašne opštine, ali podaci govore da je u njemu prosečna bruto plata tek 26.710 dinara, što je gotovo upola manje od zvaničnog republičkog proseka. Tu je i Bač s prosekom od 29.583 dinara. Ove dve opštine "kvare" prosek Južnobačkom okrugu jer su sve ostale mnogo bolje u prosečnim platama.

Drugo mesto po prosečnoj plati, 43.146 dinara, ima Južnobačanski okrug,

	Prosečne zarade bez poreza i doprinosa		
	RSD		
	X 2009		I-X 2009
	Ukupno	Privreda	Ukupno
Republika Srbija	31734	29331	31263
Centralna Srbija	31985	29408	31474
AP Vojvodina	31065	29128	30695
Grad Beograd	39474	38498	39298
Grad Novi Sad	36713	35698	35865
Grad Niš	28508	24049	26654
Grad Kragujevac	30563	26961	29718

gde prvo mesto zauzima Vršac, a tik uz njega je Pančevo. Ostale opštine u ovom okrugu imaju manje proseke, ali i tu je zanimljivo da opština Opovo, zvanično nerazvijena opština i po vojvodanskim i po republičkom kriterijumu, ima prosečnu bruto platu 37.192 dinara, što je mnogo više od nekih opština koje se smatraju razvijenim. Treći po visini prosečne plate je Srednjobačanski okrug, s prosekom od 41.722 dinara, gde takode zvanično nerazvijena opština Žitište ima prosečnu platu od 35.606 dinara i ona je veća nego u Novom Bečeju, gde iznosi 34.588 dinara.

Zapadnobački okrug ima prosečnu bruto platu od 41.082 dinara, a najmanja primanja dobijaju zaposleni u Odžacima, gde je prosečna plata prošlog meseca iznosila 36.991 dinar. Severnobačanski okrug imao je prošlog meseca prosečnu bruto platu 40.483 dinara, i tu najniža primanja ima Ada s 35.733 dinara. Severnobački okrug ima prosek od 40.536 dinara, a najmanja primanja su u Malom Idošu, i to 33.037 dinara.

Mada Sremski okrug ima dve opštine koje pojedinačno odskakuju s prosečnim bruto platama u ukupnom skoru, ovaj deo Vojvodine ima prosečnu bruto platu od 39.323 dinara i nalazi se na pretposljednem mestu pokrajinskog proseka plata. Indija, koja slovi za jednu od razvijenijih opština, ima prosečnu bruto platu od 37.819 dinara i po tome je gotovo izjednačena, recimo, s Opo-
vom, koje se smatra nerazvijenim. Zanimljivo je da je Šid s prosečnom platom preskočio i Rumu, i Sremsku Mitrovicu, i Indiju i dospelo na drugo mesto po primanjima u Sremskom okrugu.

Period oktobar 2009/oktobar 2008.

Prosečna zarada u Republici Srbiji, isplaćena u oktobru 2009. godine, u odnosu na prosečnu zaradu isplaćenu u oktobru 2008. godine, nominalno je veća za 3,9%, a realno je manja za 1,0%. Prosečna zarada u tom periodu isplaćena u Vojvodini bila je nominalno veća za 3,8%, a realno manja za 1,1%.

Prosečna zarada bez poreza i doprinosa u Republici Srbiji, isplaćena u oktobru 2009. godine, u odnosu na prosečnu zaradu bez poreza i doprinosa isplaćenu u oktobru 2008. godine, nominalno je veća za 4,0%, a realno je manja za 1,0%. Prosečna neto zarada isplaćena u istom periodu u Vojvodini bila je za 4,0% veća nego u istom periodu prethodne godine, dok je realno bila manja za 1,0%.

Realni indeksi neto zarada (bez poreza i doprinosa)	X 2009	X 2009	X 2009	X 2009	I-X 2009	I-X 2009	
	IX 2009	IX 2008	X 2008	Ø 2008	I-X 2008	Ø 2008	
Republika Srbija	ukupno	101,5	87,3	99,0	99,8	101,2	98,9
	privreda	101,6	91,8	101,6	101,7	102,7	100,7
Centralna Srbija	ukupno	101,6	87,9	99,1	99,9	101,3	98,9
	privreda	101,4	92,5	101,5	101,8	102,8	100,7
Vojvodina	ukupno	101,2	85,7	99,0	99,4	100,6	98,7
	privreda	101,8	89,7	101,7	101,5	102,0	100,5

Period januar-oktobar 2009/januar-oktobar 2008.

Prosečna zarada u Republici Srbiji, isplaćena u periodu januar - oktobar 2009. godine, u odnosu na prosečnu zaradu isplaćenu u periodu januar - oktobar 2008. godine, nominalno je veća za 9,4%, a realno je veća za 1,2%.

Prosečna zarada bez poreza i doprinosa u Republici Srbiji, isplaćena u periodu januar - oktobar 2009. godine, u odnosu na prosečnu zaradu bez poreza i doprinosa isplaćenu u periodu januar - oktobar 2008. godine, nominalno je veća za 9,4%, a realno je veća za 1,2%.

INFLACIJA 10,3%

U Srbiji je u novembru inflacija bila jedan odsto, a za prvih jedanaest meseci ove godine dostigla je 10,3%, objavio je Republički zavod za statistiku. Kako se navodi u saopštenju Zavoda, cene na malo su u novembru bile za 9,2% više nego u istom mesecu 2008. godine. U novembru su cene robe u proseku bile više za 1,4% nego u oktobru, a cene usluga su ostale na prošlomesečnom nivou. Prema podacima Zavoda za statistiku, cene poljoprivrednih proizvoda u novembru su bile povećane za 13,3%, na šta je uticalo sezonsko povećanje cena voća i povrća. Cene ribe su snižene, dok su jaja poskupela. Cene industrijskih prehrambenih proizvoda u proseku su bile niže za 0,1% zbog pada cena jestivog ulja, brašna i svežeg mesa.

Industrijski neprehrambeni proizvodi su u novembru u proseku poskupeli za 1,5% zbog rasta cena naftnih derivata. Cene duvana se nisu menjale, dok su pića u novembru u proseku pojeftinila za 0,6%. Troškovi života u Srbiji su u novembru bili za 0,8 odsto viši nego u oktobru. Rast troškova

života u prvih 11 meseci ove godine bio je 6,7 procenata, a godišnji rast troškova života je iznosio 5,8 odsto.

Srbija će, i pored značajnog smanjenja inflatornog pritiska, ove godine, ipak, biti rekorder u ostvarenom rastu troškova života svojih građana. Projekcije koje su dali stručnjaci i MMF postavljaju našu zemlju na presto u celom regionu, sa inflacijom od 7,8%. Uočljivo je i da smo daleko ispred komšija, jer će se Hrvatska zaustaviti na 1,5%, BiH 2,7%, Slovenija 1%, Bugarska 2,5%, a Crna Gora 6,5%.

Pitanje kako je moguće da i dalje rastu cene u zemlji u kojoj su u ovoj godini "zamrznuti" prihodi za više od 2,3 miliona ljudi, od kojih je 1,7 miliona penzionera i 600.000 onih zaposlenih u javnim službama, ali i umanjena plata za ostalih 1,25 miliona koji rade u privatnom sektoru, opet je pitanje za one koji se, bar zvanično, bore da inflacija bude što niža - za državu. Naime, statistika pokazuje da su u dosadašnjem periodu godine u Srbiji rasle cene proizvoda i usluga baš u oblastima gde je država monopolista.

ДА ЛИ ШКОЛА ТРЕБА РАСПИСАТИ КОНКУРС НА НЕРАСПОРЕЂЕНИХ 15% НОРМЕ?

ПИТАЊЕ: Како да поступи директор када посумња у здравствену способност наставника да изводи наставу и друге облике образовно-васпитног рада?

ОДГОВОР: Ако директор школе посумња у здравствену, односно психичку, физичку и здравствену способност наставника, васпитача или стручног сарадника за рад с децом и ученицима, тог запосленог ће упутити на лекарски преглед. Он то треба да учини у писменој форми, наредбом, односно налогом, при чему ће одредити здравствену установу и рок у којем преглед треба да се обави. Поседовање психичке, физичке и здравствене способности за рад с децом и ученицима један је од услова за пријем у радни однос, па ово овлашћење директора произлази из члана 111. ст. 1. и 2. Закона о основама система образовања и васпитања ("Службени гласник РС", бр. 62/03, 64/03, 58/04, 62/04, 79/05 и 101/05), чијим су одредбама прописани услови за пријем у радни однос наставника, васпитача и стручног сарадника, као и обавеза да се прописани услови проверавају у току рада.

Уколико се запослени, у року који је одредио директор, без оправданог разлога не подвргне лекарском прегледу на који је упућен, директор ће донети решење о престанку радног односа тог запосленог, на основу члана 111. став 3. Закона о основама система образовања и васпитања.

ПИТАЊЕ: Да ли школа треба да распише конкурс за пријем у радни однос за свега 15% радног времена или може да тај проценат радног времена распореди лицима која су већ у радном односу?

ОДГОВОР: Без обзира на проценат радног времена, школа је обавезна да распише конкурс кад год не може да послове неког радног места распореди лицима која су у њој већ запослена или да за обављање тих послова обезбеди извршиоца преузимањем из друге установе за образовање и васпитање или из Министарства просвете.

При томе се, по правилу, лицима која су већ у радном односу у одређеној школи послови упражњеног радног места могу распоредити само до пуног радног времена.

Само ако се преузимањем или конкурсом није могло обезбедити стручно лице за највише шест часова наставе седмично из одређеног предмета, ти часови се могу распоредити наставницима тог предмета до краја школске године, при чему они могу имати више од пуног радног времена (члан 125. став 5. Закона о основама система образовања и васпитања, "Службени гласник РС", бр. 62/03, 64/03 - исправка, 58/04, 62/04 - исправка, 79/05 - др. закон и 101/05 - др. закон).

ПИТАЊЕ: Да ли из општинске управе може да буде преузето у радни однос у школи лице које у свему испуњава услове за заснивање радног односа?

ОДГОВОР: Из општинске управе у радни однос у школи не може да буде преузето ни лице које иначе испуњава услове за заснивање радног односа у школи. Запослени у радни однос у школи може да буде преузет само из друге школе (основне или средње), из дечјег вртића или из Министарства просвете.

Ипак, лица која нису у радном односу у установи за образовање и васпитање, нити у Министарству просвете, могу да обављају рад у школи без заснивања радног односа, по основу уговора о извођењу наставе (члан 124. Закона о основама система образовања и васпитања, "Службени гласник РС", бр. 62/03, 64/03 - исправка, 58/04, 62/04 - исправка, 79/05 - др. закон и 101/05 - др. закон) или уговора о допунском раду (члан 202. Закона о раду, "Службени гласник РС", бр. 24/05 и 61/05).

Уговор о извођењу наставе може се закључити ради обављања послова наставника, а уговор о допунском раду може се закључити ради обављања осталих послова у школи.

ПИТАЊЕ: Да ли постоји могућност да се наставник за рад у продуженом боравку прими на одређено време до краја школске године из разлога што није сигурно да ли ће идуће школске године бити довољно ученика који су заинтересовани за продужени боравак?

ОДГОВОР: Нема правне могућности да се на радно место наставника у продуженом боравку радни однос заснује на одређено време само зато што није сигурно да ли ће следеће школске године бити довољно ученика који су заинтересовани за продужени боравак.

Пријем у радни однос у таквом случају треба извршити на неодређено време, а у случају да се за следећу школску годину мање ученика определи за продужени боравак, директор ће спровести поступак утврђивања запосленог за чијим је радом престала потреба на радном месту наставника у продуженом боравку, у складу са Законом о основама система образовања и васпитања ("Службени гласник РС", бр. 62/03, 64/03, 58/04, 62/04, 79/05 и 101/05) и Посебним колективним уговором за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика ("Службени гласник РС", број).

Разлог за незаснивање радног односа на одређено време у наведеном случају јесте то што неизвесност у погледу обима посла у следећој школској години није разлог за пријем у радни однос на одређено време. Закон о основама система образовања и васпитања (члан 122. ст. 1. и 5) пријем у радни однос на одређено време у установи образовања и васпитања дозвољава само:

1. ради замене одсутног запосленог,
 2. до избора кандидата по расписаном конкурс,
 3. до избора кандидата – када се на конкурс не пријави ниједан кандидат или ниједан од пријављених кандидата не испуњава услове,
 4. ради извођења верске наставе,
 5. у својству приправника.
- У свим другим случајевима пријем у радни однос врши се на неодређено време.

ПИТАЊЕ: Да постоји могућност да се у школи заснује радни однос на одређено време због привремено повећаног обима посла?

ОДГОВОР: Не постоји законска могућност да се у школи радни однос на одређено време заснује због привремено повећаног обима посла.

Такав одговор недвосмислено произлази из значења одредби члана 122. Закона о основама система образовања и васпитања ("Службени гласник РС", бр. 62/03, 64/03, 58/04, 62/04, 79/05 и 101/05). У том члану закона такативно су набројани случајеви у којима се у установи може засновати радни однос на одређено време, а међу тим случајевима не налази се случај привремено повећаног обима посла.

То значи да ће и у случају привремено повећаног обима посла установа бити обавезна да распише конкурс за заснивање радног односа на неодређено време.

У општем режиму радних односа, у случају повећаног обима посла који траје одређено време, заснива се радни однос на одређено време (члан 37. став 1. Закона о раду, "Службени гласник РС", бр. 24/05 и 61/05).

ПИТАЊЕ: Да ли радни однос на одређено време у школи може да постане радни однос на неодређено време?

ОДГОВОР: Одговор на постављено питање је потврђан.

Пошто је 1. јула 2006. године престала примена Закона о радним односима у државним органима ("Службени гласник РС", број 48/91, 66/91, 44/98, 49/99, 34/01 и 62/06-др. закон, 39/02 и 79/05) на запослене у установама за образовање и васпитање, тог дана престала је да важи и забрана претварања радног односа на одређено време у радни однос на неодређено време.

Ипак, наведену погодност – претварање радног односа на одређено време у радни однос на неодређено време – могу да користе само запослени који су радни однос у установи засновали после 30. јуна 2006. године, пошто је закључно с тим датумом била на снази забрана претварања радног односа на одређено време у радни однос на неодређено време.

Поред тога, примени одредби Закона о раду о претварању радног односа на одређено време у радни однос на неодређено време на запослене у установи треба приступати веома опрезно, имајући у виду њихово рестриктивно тумачење које се може очекивати од надлежних органа.

У сваком случају, мишљења смо да радни однос на одређено време заснован без конкурса у установи никако не би могао постати радни однос на неодређено време. Такав став могућност претварања радног односа на одређено време у радни однос на неодређено време ограничава на два случаја - на радни однос на одређено време приправника и на радни однос на одређено време ради замене запосленог одсутног преко 60 дана.

ПИТАЊЕ: Да ли је директор у обавези да обавести синдикат о пријему радника у радни однос?

ОДГОВОР: Директор школе или дома ученика обавезан је да обавести репрезентативни синдикат установе којом руководи о извршеном пријему у радни однос, према одредби члана 6. Посебног колективног уговора за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика. Он то треба да учини приликом подношења периодичних извештаја о раду тих установа. Ограничење ове обавезе директора на репрезентативни синдикат је, благо речено, проблематично.

Право синдиката (не само репрезентативног) на информисање о свим питањима која су значајна за његов рад утврђено је Законом о раду (чл. 209. и 210. став 1) и то право не може бити укинуто нити ограничено колективним уговором. Зато сматрам да и нерепрезентативни синдикат има право да буде обавештен о заснивању радног односа у установи.

Уосталом, периодични извештаји о раду установе подносе се на седници школског одбора, на које се обавезно позивају представници свих синдиката у школи (члан 56. став 3. Закона о основама система образовања и васпитања). Та чињеница практично чини без значаја незаконито ограничење из колективног уговора.

POSLE POLA VEKA VRATIO KNJIGE

Nekadašnji učenik jedne škole u Feniksu vratio je knjige u školsku biblioteku sa 50 godina zakašnjenja, a uz njih je poslao i 1.000 dolara za naknadu troškova. Bibliotekarka srednje škole Kamelbak Džordžet Bordajn rekla je da je osoba koja je želela da ostane anonimna knjige pozajmila 1959. i da ih je poslala poštom. Bibliotekarka je rekla i da je bivši učenik poslao pismo u kojem je objasnio da se s porodicom svojevremeno preselio u drugu državu i da je knjige greškom poneo sa sobom. U pismu je naveo da novac koji šalje treba da pokrije trošak kašnjenja, koji se naplaćuje dva centa po danu po knjizi, što ukupno iznosi 745 dolara. Napomenuo je da šalje više novca za slučaj da se kašnjenje danas više naplaćuje. Džordžet Bordajn je rekla da će biblioteka novcem kupiti nove knjige, a da će se dve vraćene knjige ponovo naći na policama.

STUDENTU 15 GODINA ZABRANE VOŽNJE BICIKLOM

Sud u nemačkom gradu Frankfurtu osudio je jednog 24-godišnjeg studenta na 15 godina zabrane vožnje biciklom. Presuda je doneta nakon mladićevog hapšenja zbog vožnje u pijanom stanju i odbijanja da plati pregled kod psihologa.

Kristofer Han uhapšen je u junu ove godine dok je pijan vozio bicikl. Alko testom je utvrđeno da se njegovoj krvi nalazilo 1,71 promila alkohola. Mladić je osuđen na novčanu kaznu od 500 evra, a sudija mu je naložio i da se podvrgne lekarskom i psihološkom pregledu koji je trebalo da plati dodatnih 500 evra. Pošto je Han odbio da se podvrgne pregledu, sudija koji je vodio njegov slučaj doneo je presudu o 15-godišnjoj zabrani vožnje biciklom. Ukoliko ipak nastavi da koristi bicikl, svaki put kada bude uhvaćen u tome moraće da plati globu od 25 evra, preneli su frankfurtski mediji.

UČESTALA OPIJANJA ŠKOLARACA

Francuski parlamentarci izglasali su zabranu takozvanih "otvorenih barova", u kojima se za fiksnu cenu ulaska nudi neograničen broj pića, u pokušaju da zaustave sve veću zloupotrebu alkohola među mladima. Iz zabrane su, posle intervencije poslanika iz vinogradarskih regiona, izuzete samo degustacije vina. Novim zakonom takođe je povećana minimalna starosna granica za kupce alkohola sa dosadašnjih 16 na 18 godina, prenosi Rojters. Po potrošnji alkohola po stanovniku Francuska zauzima 11 mesto u svetu, pri čemu je ovaj pokazatelj u stalnom padu - sa 17,7 litara po stanovniku godišnje 1961. godine na 9,3 litra 2003..

Nacija je, međutim, zabrinuta zbog sve češćih opijanja među školskom decom i studentima, koja su potpuno u neskladu sa francuskom tradicijom po kojoj se tinejdžeri postepeno, tokom porodičnih obeda, uvode u konzumiranje vina. Prema podacima francuskih zdravstvenih organa, između 2004. i 2007. prijem mladih ljudi u bolnice izazvan uzrocima koji imaju veze s alkoholom povećan je za 50 odsto, a 11 odsto francuskih sedamnaestogodišnjaka tvrdi kako redovno pije alkohol. Francuska vlada je pokrenula i kampanju protiv opijanja mladih. Otvoren je i specijalni internet sajt koji se bavi ovim pitanjem, a na TV-u se pojavljuje spot u kojem se idilični prizor sa plaže (čest u reklamama za alkoholna pića) pretvara u odvratne orgije.

U ŠKOLI UČE SAMOZADOVOLJAVANJE

U španskoj pokrajini Ekstramadura odlučili su da u srednje škole uvedu novi program seksualnog obrazovanja koji nudi i savete o samozadovoljavanju. Kampanja uključuje letke o kontracepciji, ali i radionice u kojima se uče tehnike masturbacije. Socijalistička stranka koja je na vlasti u toj pokrajini smatra da je kampanja jednostavna, jasna, prirodna i lako razumljiva mladima od 14 do 17 godina. Opoziciona Narodna stranka smatra da bi intimne teme trebalo da ostanu kod kuće, a jedan kolumnista je komentarisao da bi vlasti u pokrajini sada mogle da budu zadovoljne sobom, jer iako imaju najviše nezaposlenih mladih ljudi u Španiji, biće najbolji u masturbaciji.

PROSTITUCIJOM DO DOKTORATA

Bruk Magnanti, naučnica i bestseller književnica, koja je godinama tajno radila kao elitna prostitutka, trenutno je glavna zvezda svetskih medija. Tajni život doktorke Bruk Magnanti i dalje je centralna tema svetskih medija. Sve je eksplodiralo nedavno, kada je ugledna naučnica otkrila da se upravo ona krije iza pseudonima Bel de Žur, tačnije bloga koji je pisala autorka sa ovim imenom. Identitet ove blog heroine je bio jedna od najvećih literarnih tajni, pogotovo kada je objavljen bestseller o tajnom životu prostitutke pod ovim pseudonimom. Inače, njen blog je ugledni britanski list «Gardijan» još 2003. godine proglasio za najbolji, a prema njenim pričama snimljena je i jedna televizijska serija. Magnanti je priznati stručnjak za neurotoksikologiju i epidemiologiju raka u bolnici u Bristolu. Pre šest godina, za vreme završne faze doktorata, ostala je bez novca i okrenula se prostituciji, zaposlivši se u jednoj londonskoj eskort agenciji. U novi angažman se otišla jer zbog brojnih obaveza nije mogla da nađe neki konkretan posao, a novac joj je bio potreban odmah, pa joj se prostitucija učinila kao najbolje rešenje. Svoje usluge je naplaćivala 300 dolara po satu.

OTPUŠTENA ZBOG KISELOG OSMEHA

Mlada Belgijanka, zaposlena kao šalterska radnica, dobila je otkaz zato što se nije dovoljno osmehivala strankama. Taj slučaj, koji je privukao veliku medijsku pažnju u zemlji, izazvao je žestok protest sindikata koji smatraju da to nije valjan razlog za otkaz. "Nemamo zamerki na njen rad već na njeno ponašanje sa strankama", izjavio je predstavnik Centra za socijalni rad Erva, na istoku Belgije, gde je žena radila. "Nije bila dovoljno srdačna, što je neophodno kada neko radi sa strankama", objasnio je on, dodajući da se veliki broj stranaka, naročito starijih osoba, žalio da njeno "hladno" ponašanje. Kolegijum centra je na kraju odlučio da otpusti neljubaznu radnicu, navodeći da je ona "krmjila imidž službe".

GIMNAZIJA PO PLANU TEHNIČKE ŠKOLE

Izrada godišnjeg programa rada gimnazija, ozbiljan i savestan posao, nehotice ili namerno ponekad da rezultat kao i „resavska škola“ ili modernije rečeno kopi-pejst. „Program rada Šeste beogradske gimnazije prepisan je iz izvesne tehničke škole. Školski odbor usvojio je plan po kojem će gimnazijski profesori pohađati seminare iz geodezije, građevinarstva, nemetala, grafičarstva i prerade hrane, a ova kuća znanja će tesno sarađivati sa tehničkom školom iz Valjeva“ – obznanio je nedavno Forum beogradskih gimnazija, koji je „nezapamćeni javašluk prijavio nadležnoj inspekciji“. FBG tvrdi i da se samo u naslovu razlikuju i izveštaji o radu pedagoško-psihološke službe gimnazije za prošlu i preprošlu školsku godinu. „Tako u dva uzastopna stoji da su isti nastavnici pohađali seminare, da su isti učenici išli na takmičenja i u isti razred, da analitičko-istraživački rad obuhvata jedna te ista odeljenja, da se sarađivalo sa istim roditeljima“ – kaže se u saopštenju Foruma.

Aleksandar Srnjak, direktor Šeste beogradske gimnazije, kaže da su tvrdnje i tačne i netačne. „Istina je da je prepisan godišnji plan rada tehničke škole u Kragujevcu. Sazvače se komisija da otkloni greške. Plan je urađen u elektronskoj formi pa nije veliki problem izbaciti višak, kao što su recimo nastavnici, šefovi praktične nastave koje inače nemamo na spisku zaposlenih u gimnaziji“.

UČENICI MOGU DA KUPUJU OCENE

Jedna škola u Americi odlučila je da dozvoli učenicima da plaćaju za bolje ocene. Daci ove škole mogu da dodaju deset bodova na dva pismena zadatka po izboru tako što će uplatiti skromnu sumu u školski fond. Ovom transakcijom omogućuju sebi da polože test za koji bi inače dobili lošu ocenu. Škola Rozvud u Goldsborou, u Severnoj Karolini, došla je na ovu ideju za popunjavanje školskog fonda nakon prošlogodišnje neuspele prodaje čokolade.

Braneći ovu kontroverznu odluku, direktorka škole Suzi Šeperd ističe da se promenom jedne ili dve ocene ne utiče na celokupan uspeh učenika. "Pogrešno je misliti da jedna ocena može da promeni ukupan utisak koji učenik stvara tokom cele godine", istakla je ona. Zvaničnici ministarstva obrazovanja, međutim, ne misle tako i navode da prodaja ocena daje deci rđav primer.

